

Mani zēlojuma

peedsihwojumi.

Zēlojuma apraksts no
J. Gavronsky, Kuldigā

25308
pelt

V. datā.

Makšā 20 kap., Kuldigā un apskatīties eedšihwotajeem
titāi 110 kap.

Dahwinajums
Valsts Bibliotērai
Rīgā

tingam

mājās.

no J. Gavronsky, Kuldigā.

7. Gatronskh zelojuma apraksti

91
262 $\bar{v}$

Mani zelojuma peedsihwojumi.

V. dala.

Apfahrtzelojums: Berline, Magdeburga, Borsuma,
Harzburga, Getinga, Kafela, Wildunga, Karlsbade, Lon-
dona, Saga, no 2. maija lihds 15. augustam 1912. g. un
no 4. maija lihds 19. augustam 1913. g.

Maksa 20 kap. Kuldigas un tas apfahrtnes eedsihwotajeem 10 kap.

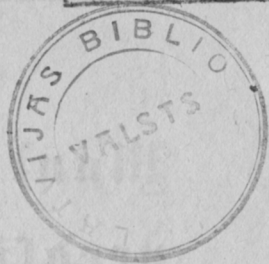

Kuldigâ 1914. gadâ.
Autora apgahdibâ.

910.4 Part 59

L. V. E.
m. 26 190

1913

28 2

Weltijums
 maneem zeenijameem pirzejeem
 un labwehleem.

A. Gutmana drukatava,
Deepajā, Helenes eelā 8.

Bahrdrukat aifleegts.

Motto : Kas dauds ir apfahrzelojis,
Tas dauds ko stahstīt war..

Nā jau wairaf gadus no weetas, tā ari 1913. gadā uf weetejo ahrstu eeteikuma man wajasdseja weseļošchanās noluhkā zelot uf ahrsemem, lai tur kahdā peldu weetā paliktu wairatas nedekas, waj pat pahra mehnešchus, škatotees pehz tureenēs ahrstu atšinas, un dšerdams daschadus mineraluhdenus atweeglotu šawu mafu un warbuht ari šawas šahpes.

Nā pirmais, t. i. mafa atweeglinaschana man neschaubami isdošees, par to biju pahrlēzinats un to drošchi šinaju no agrako gadu peedšihwojumeem, lai nu ar to šahpju atweeglinaschana rešp. weseļibas ušlabošchanu buhs kā buhdams. Mani agrako gadu peedšihwojumi šchai pehdejā šinā dewa eemešlu daschadām šchaubam, bet — šliškoniš šeras pat pee šalmina un tapat ari itweens šlimneekš, neškatotees uf ruhgtām maldibam, aišween zerē un zerē: warbuht tomehr šchoreiš palihdšēs.

Tapehz dauds neprahstodams nolehmu ari šchoreiš paklausit ahrstu padomam un dotees uf ahrsemem. Par šawu zeka mehrki šchoreiš biju isredsejees W i l d u n g a s peldu weetū Wahzija.

Belā uf ahrsemem.

Bija julija mehnešcha 2. deena, atstahju wezo nofirmojušcho un patriarchališkā šenatnē ecruhsejušcho Kuldigu ar wišām winas šihkajām interesem un wišiem winas meets un ziteem pilšoneem un pilšonem, ar wišām masiškām iddeenās ruhpeem un dšehligajām kafejas klatšcham. Wišu laumigs, ka tišchu reiš atkal brihwajā gaisā, kur fruhstis war šwas

babi elpot un ſchi apſina ween jau dara zilweku jautraku, ſpirgtaku un — weſelaku.

Beſch uſ ahrſemju peldu weetam ſchejeeneſchus paraſti wed zaur Berliini un tapeh3 ari es ſawâ zelojumâ uſ Bildungu brauzu zaur ſcho grefno Wahzijas galwas pilſehtu.

Tâ ka ſawu zelojuma peedſihwojumu I. un IV. datâs eſmu par Berliini jau koti daud3 rakſtijis, tad ſchorei3 pee ſchâs pilſehtas neuſkawefchôs. Peemineſchn tika, ka berlineeſchi joprojam wehl meelojas pee ſawâm beſam, dſer ſawu kruhſiau alus un — ſtrihdas par politiku.

Tuwaſ zeen. laſitajeem un daiſajâm laſitajam paſtaſhtiſchu tiſ to, ko peedſihwoju, peeredſeju un noklauſijos zela uſ ahrſemem, kâ ari no manis apmekletâs peldu weetâs. Zentiſchôs paſtaſhtit wineem un winâm wiſu, ka3 to3 waretu intereſet.

Zela uſ Berliini man gadijâs noklauſitees ka3dâ intereſantâ ſarunâ. Wagonâ, kurâ es brauzu, man blaſus ſehdeja ka3ds kreewu kungs, apmehram 60 gadus wez3, kurſch zita3 walodas neprata, kâ tika pa kreewiſti.

Mums taiſni preti ſehdeja ka3ds jauns zilweks, kurſch, kâ liſâs, bij koti daud3 zelojis un ari daud3 ko mahzije3, jo winſch runaja gluſchi tekoſchi wairaka3 walodas.

Schis jaunais zilweks daud3 un ilgi ſarunajâs ar wezo kreewu kungu, dodams tam daſchadus padomus, ka3 ahrſemju zelojumâ eewehrojams. Winſch aiſrahdija winam, kur Berliinê wiſlabafi apmeſte3 un kâ riſkote3 ahrſtu ſinâ.

Scheem pehdejeem aiſrahdijumeem, lai gan tee daſcham warbuht iſſkluſije3 kâ kauna ironija, tomehr ir leela da3a taiſniba3.

Kad juhs Berliinê nonahſteet, tad par wiſâm leetam neaiſmirſteet aiſneſt profeforam 20 lihds 30 markas. Ta3 nepezze3ſchami wajadſigs juhſu „weſelibas“ labâ. Neſkatote3 uſ to, ka weens wai wairaki ahrſti ir jau juhs mahjâs iſmeklejuſchi un juhſu ſlimibu pilnigi pareiſi noteikuſchi, neſkatote3 uſ to, ka wini jums ir ari aiſrahdijuſchi, uſ ka3du peldu weetu jums jabrauz, ka3 jums tur jadara un kâ jariſkojas, kâ ari zif ilgi jums tur japaleek, tomehr juhs nedrihſteet atſtaht neewehrotus ari Berlines profeforus un buhs koti labi, ja juhs eegreeſiſite3 ari pee wineem un atſtahſteet tur ſawu artawu.

Jo ſafeet paſchi, kâ gan ta3 iſſkatiſees paſaules azis, ja juhs braukſteet uſ ka3du peldu weetu un nebuſteet wehl bijuſchi pee profefora Berliinê.

Kad juhs nobraukſteet peldu weetâ, wiſi juhs waizâs, pee ka3da profefora juhs bijuſchi un ka3 juhs turp aiſſuhtijis?

Bet kad juhs atbildeteet, ka neſteet ne pee weena profefora bijuſchi un eſteet atbraukuſchi paſchi uſ ſawu galwu, waj uſ ſawa mahjâs ahrſta eeteikummu, tad wiſi juhs iſime3. Wini notures juhs par mulki, ziti par ſtopuli un wehl ziti par nabagu. Juhs ſaudeſteet wiſu zeenu un reſpektu.

„Nâ, zaur Berliini zauri braukuſchi un pee profefora neſteet bijuſchi!“ wini bihnedame3 iſſauſtee3. „Ta3 jau pawiſam neſſirdets un netizams!“

Bet furam profeforam jums tâ3 20—30 markas jaaiſneſ, to jums wiſlabaf paſazis juhſu we3nizâs waj reſtorana ihpaſchneek3. Tee ta3dâs leetâs ir leetprateji.

Juhs wehl nebuſteet ar ſawu toaleti galâ tikuſchi, kad iſtavigais we3nizneek3 jums jau paſteigſees iſſkraidrot, ka ſtarp Berlines neſaſkaitamajeem ahrſteem ir koti daud3 ſcharlatanu, kuri uſ to tiſ ſtatas, lai kreewu ſlinneekus labi apzirptu un iſplehſtu no teem peh3 eeſpehja3 wairaf naudas. Bet ir tiſ weens weenigs godigs daſters N., ka3 eedſihwo Fridricha eelâ. Pee ta greeſchate3. Schis godigais ahrſtis wiſpirms jau runâ gluſchi pa kreewiſti; beſ tam winſch ir labi paſiſtams ar ſlawenajeem Berlines profeforeem, un jums tuhlit norahdis ihſto profeforu, pee kura jums jagreeſcha3. Schi „godigâ“ ahrſta ſtarpnee3iba jums ari neiſmakſâs dahrgi — tika 10 markas.

Kad juhs no ſchâm 10 markam pee godigâ daſtera buhſteet jau wa3a tikuſchi un winſch jums buhs aiſrahdijis, pee kura profefora jums jagreeſcha3, tad jums ari jaſin, ka3 jums pee profefora ſpezialiſta ja3dara.

Tad klaufate3 un labi eegaumejeet: Ja juhs gribeet pee ſinamâ profefora peektuht ap pulkſten 5 peh3pu3deenâ, tad no we3nizâs iſejot neaiſmirſteet panemt lihdsi „zeta kuli“ ar uſkoſchameem, jo jums jaerodas pee ſcha profefora durwim jau pulkſteu 5 rihtâ un jagaida uſ ſa-

wu kahrtu weseelas diwpaßsmit stundas no weetas. Jo jums jasin, ka tahdu naudas neseju katram profesoram=spesialistam ir pa tuhfto=scheem. Bet ja juhs nesehehlojeet peezaß markas un eedoßeet täs profesora apkalpotajam, tad ari peedejais eesehehlofees par jums un 12 stundu weeta jums buhs jagaida til 6 stundas.

Un kad juhs sehdeßeet profesora leelajä usgaidamä istabä starp teem daudßajeem freemu slimneekeem, tad juhs wareet ar katru no teem pehz firds patißchanas isrunatees par wiaw slimibam un isstahstit teem sawas kaites, jo laika preeßch tam jums jau netruhks. Juhs wareet ari iswaißat teem, pee kahdeem profesoreem wiaw jau bijußchi un us kahdu peldu weetu katrs no teem grib braukt ahrstetees, un es jums apgalwoju, ka pehz diwam stundam jums jau islißfees, ka ari jums ir täs paßchas kaites, kas teem ziteem slimneekeem tur usgaidamä istabä. Jums islißfees, ka ari juhs sajuhteet tahdas paßchas sahpes un juhs buhßeet gatawi saßaukt profesoru konsilijumu, waj ari glußchi weekahrßchi braukt tuhliß atpakal us mahjam, lai labal nomirtu sawä tehwiä un lai juhsu mirstigaß aileelas tiftu guldinatas ðimtenes ðwehtitä semë.

Kad juhs buhßeet tä jau wairal stundas gaidijußchi un täs sihmes to rahdis, ka tas brihdis tuwojas, kad profesora peenemamäs istabas durwis preeßch jums atdarisees, tad jums newajag aimirßt, ka juhs neatroda:ees wis pee kahda freemu ahrsta, kur laika arween deefgan, bet jums jaewehro, ka Berlines profesoru laiks ir loti dahrgs un tapehz jums jarihkojas, tä ka es jums tuhliß pastahstitßchu.

Wißas pogas nn uhkus pee juhsu apgehrba jums wajag jau pee laika attaißt walä, fruhstim un wispahrigi wißai juhsu auguma augßchdaßai wajag buht jau pilnigi kailai isgehrbtai, bet labajä rokä tureet gatawibä juhsu zekä fataißtaju un nolihßsinataju — 20 marku selta gabalu.

Neaismirstatees tifaß un nekahdä gabijumä nesehzeet profesoram kaut ko stahstit par sawam sahpeem un zeeßchanam, nerahdeet wiaw ari zitu ahrstu rezeptes, waj analises u. t. t., jo zaur to juhs profesoru tifaß saßaitinaßeet un labuma jums no ta nekahda nebuhs. Jo Berlines profesori negrib, kad wineem tä ko stahsta waj rahda un preeßch ta wineem naw ari laika. Schahdu usbahßibu wiaw usnem par apwainoju-

mu, it ka juhs gribetu wiaw mahzit un buhtu eedomajußchees, ka wiaw paßchi to nesin.

Bet tiftlihdß, ka profesors buhs jums sawu klausamo truhbu pee fruhstim peelizis un buhs jums paßazijis, us kahdu peldu weetu jums jabrauß un pee kahda ahrsta tur jagreeßchas, tad speedeet wiaw labi ahtri sawjä to selta gabalu, pakereet sawas drehbes un zil ween ahtri eespehjams dodatees tuhliß oträ istabä. Jo schahdä plaujas laika Berlines profesoram tatra minute maßä 10 rbl.

Rezereet, ka profesors jums kaut ko jaunu pastahstitß, lai jums nebuhtu jaißbauda ruhgtas maldischanäs juhtas, kas war atstahß fliftu eespaidu us juhsu weseelibas stahwoßli. Eßeet pahrlleezinati, ka juhsu mahjas ahrsts buhs jau jums to paßchu saßijis un buhs jums us to paßchu peldu weetu norahdijis. Bet sineet, ka paßaules preeßchä tagad juhsu gods buhs glahbits un ka juhs wareßeet ar meerigu firdsappiwu un lepni pazeltu galwu katram azis ðkatitees un ar usßwacu atbildet:

„Mani ismekleja tas un tas paßaulßlawenais profesors un atßuhtija ðchurp.“

Tä un tamlihdßfigi jaunais zekotajß wehl ilgi runaja ar manu kaimiwu un dewa tam daudß tiftpat ðkaißtas pamahzibas.

Man turpreti jaatßihstas, ka mani schäs newilus noßlawitäs pamahzibas noweda pawißam pee otrada ðlehßseena un es ðew nopeetni jautaju: Waj warbuht nebuhtu pareißal, ja es pawißam neeetu ne pee weena profesora? Ar ko es ðlimoju, to tatschu es jau ðen patß sinu. Es sinu ari, ka, kad es esmu wißu zauru gadu nopeentni strahdajis, tad schäs peezaß nedelas gadä man ir nepeezeeshami wajadßigas atpuhtai. Wes tam mans mahjas ahrsts jau bij man eeteizis braukt us Wildungas peldu weetu un palift tur peezaß nedelas. Ko gan man wehl wairal wajadßeja un ko man Berlines profesors par 20 markam lai wehl pateiftu?

Tapehz nolehmu palift Berlinë tifaß par nakti un oträ rihtä zekot tahlaß us sawu zelojuma mehrki.

Wakarä pa eelam pastaigadamees nowehroju, ar kahdu ðkubu tifaß pahrdotas tuhftoßscheem ekßträ telegramas, par 10 fenineem gabalä. Schäs telegramas bij no Balkanu pusßalas kaujas laukeem, kur toreiß peezaß tautas zita pret zitu zihnijäs. Kä wareja redset, berlineeshchi us

Ńhām telegramam bij gaidijuŃhi ar leelako Ńināhribu un tagad tās pahrdewejeem wahrda teeŃhā noŃihmē rautin iŃrahwa.

Ńo leelpilŃehtu eedŃihwotaji ir koti Ńināhriigi un grib peh3 eef-
peh3as aŃtraf dabut Ńinat, ka3 zitur paŃaulē noteef. Ńho rei3 wi-
nuŃ ŃewiŃŃhi intereŃeja dabut Ńinat, zif tuh3ŃtoŃŃhu zilweku ar Ńawām aŃinim
ir attal ŃlazijuŃchi WaŃŃanu kuu3as laukuŃ.

* * *

No Berlinese3 e3 iŃbrauzu otrā rihtā pulkŃten 8 no Potsdamas
woŃŃala uŃ WaŃdungas peldu weetu.

Ńhi peldu weeta atrodas WaŃdefas firŃta waŃŃinā Ńtarp abām
leelpilŃehtam KaŃeli un Frankfurti pee Mainas. No Berlinese3 lihbŃ tu-
reenei ir aŃtonu Ńtundu brauzeens.

Wa3onā e3 eepaŃinoŃ ar ka3hdu inteligentu un ba3atu kreewu da-
mu, kura bij ar Ńelta rotas leetam un briljanteem i3greŃnojuŃe3. Ńitadi
ta tomehr nebuht nebij lepna un labpraht atbildeja uŃ maneem jauta-
jumeem. Lai laiku paŃawetu, e3 eelaidoŃ ar wiņu garakā Ńarunā. UŃ
manu jautajumu par wiņas zelojuma meh3ki, ta man atbildeja, ka
brauzot uŃ WaŃdungu aŃmeneu dehl. E3 Ńewi nodomaju, ka Ńhi dama
laikam tirgo3as ar briljanteem waj ziteem dahrgaŃmeneem un brauz Ńa-
wu pre3i pahrdot WaŃdungas peldu weeŃeem.

DruŃtu wehlaŃ tomehr dŃirdeju, ka diwi kungi, kuri Ńehdeja mām
blaŃuŃ, Ńawā Ńtarpā ari Ńarunajās par aŃmeneem.

Weens no wineem Ńtahtija, ka wiņam eŃot hiji3 weens aŃmenis,
par kuru ta3 ŃamaŃŃajis 200 marŃas, ka mehr no ta wałā tizi3. UŃ to
otri3 atbildeja, ka wiņam wehl tagad eŃot weens aŃmenis un wiņŃŃ
gribot no ta WaŃdunga wałā tiŃt.

E3 neka3di newareju ŃapraŃt un iŃŃkaidrot Ńhās dihwainās Ńaru-
naŃ. No agraŃeem laikeem e3 labi Ńinaju, ka ar briljanteem un wiņa-
deem ziteem dahrgaŃmeneem noteef koti dŃihwa tirdŃneeziba tiŃai Ant-
werpenē, Belgijā, un AmŃterdamā, Holandē, bet ka kreewu laudi3 we-
Ńtu briljantus un zitu3 dahrgaŃmeneu3 pahrdoŃŃhanai uŃ WaŃdungu,
Wa3zija, ta bij man pirmā dŃirdeŃhana.

Tapeh3 e3 greeŃoŃ pee Ńheem kreewu kungeem ar jautajumu, ar
ka3deem aŃmeneem tad wiņi iŃpaŃŃhi tirgo3as? Mans pahrŃeigum3 bij
leel3, ka3 dabuju Ńha3hdu atbildi:

„Meh3 eŃam no Kreewijas un nebuht netirgojamee3 ne ar bril-
janteem, ne ziteem dahrgaŃmeneem, ka juh3 to eŃeet eedomajuŃhees
Ńineet, meh3 eŃam Ńlimi. Man, redŃeet, ir ŃhulŃt3 aŃmen3, bet manam
beedram — pu3Ńhka aŃmen3. Turpreti tai damai, ka3 jum3 preti Ńehd,
ir neeru aŃmen3.

Meh3 wiŃi brauzam uŃ WaŃdungas peldu weetu, kur ar mineral-
u3deku palih3Ńibu gribam Ńho3 aŃmeneu3 iŃdŃiht, waj ari operazija3
zełā liŃt iŃneem. Un par to, lai mum3 no Ńheem aŃmeneem atŃwa3i-
na, mum3 ir jamaŃŃā Ńimteem marŃa3“

Tahdā ka3rtā e3 no Ńheem kungeem dabuju Ńinat ka3deem no-
luh3teem WaŃdungas peldu weeta wehl ir noderiga.

Peh3 diwu Ńtundu brauzeena meh3 nonah3am pee Wa3deburgas.
TahlaŃ pa zełam meh3 pabrauzam gara3m BorŃumai, Wa3zburgas pel-
du weetai un KreienŃenai, ka mehr beidŃot nonah3am pee leed3 Ge-
tingenas pilŃehtas. Ńhai pilŃehtā, ka Ńinam3, atrodas Ńlawenā Ge-
tingenas uniwerŃitate, kuru apmeklē tuh3ŃtoŃŃheem Ńtudentu no daŃŃa-
dām Ńemem. TahlaŃ brauzot nonah3ām KaŃelas leelpilŃehtā, kur ari at-
rodas leela uniwerŃitate. WiŃpa3riigi wiŃās Wa3zija3 leelakā3 pilŃehtā3
ir weena waj wairaka3 augŃŃkolas.

Leelako pilŃehtu Ńtazija3 muh3u wilzeens palika Ńtahtwot pa 15
minutem. Pa Ńho laiku e3 iŃka3pu no wagona un ga3ju paŃtaigatee3
pa peronu un pa uŃga3damam Ńahlem. Bija intereŃanti noŃtatitee3 rai-
ba3ā zełotaju pu3li, no kureem leelakā da3a brau3a uŃ daŃŃadām Wa3-
zija3 peldu weetau.

Ńtarp Ńheem peldu weeŃeem, kuri patlaban, bij zełā uŃ daŃŃa-
dām peldu weetau, netruhka ari tahdu, kuri weđa Ńew lihbŃi waj wiŃu
Ńaimneezibu.

Merunajot jau nemaŃ par weloŃipeedeem, daudŃi weđa lihbŃi
Ńunus, ka3u3, kaŃarija3 putni3u3, pa ŃeŃŃhi pa3ri daŃŃadu apawu, pa
triŃŃpa3Ńmit pa3ru apgehrbu ar 16 daŃŃadām hutem.

Kad e3 ka3dam kungam apjautajoo3, ka3 par preeku wiņam ir
apkrautee3 ar tiŃdaudŃi wajadŃiga3 un newajadŃiga3 ba3aŃŃa3, tad da-
bujū par atbildi, ka zitadi nemaŃ neeŃot eefpeh3am3, jo wiņŃŃ taŃŃhu
palih3Ńot peldu weeta wairak ka iŃŃhetra3 nedekas, jeh ka3da3 30 dee-
na3. Bet apgehrbu taŃŃhu eŃot wajadŃiga3 mainit iŃ par pa3ra Ńtun-
dam.

Ja, ja, es pee fewis nodomaju, pee mums Kreewjâ nu gan ne-weens nemaina fawu apgehrbu if par pahra stundam. Bet — zita seme, zitas ceraschas.

No Kaseles mehs peenahzâm Babernâ pulksten 2 un 58 minutēs deenâ. No schâs stazijas eet fewischka linija us Wildungu. Taisni pulksten 4 pehz pusdeenas mehs šafneedsam fawu zekojuma mehri — Wildungas peldu weetu.

Wildunga un winas eerihkojumi.

Wildungas woffalâ muhs šagaidija apmehram kahds pusfints šchweizaru un weesnizu apkalpotaju, kuri plehšas ap pašascheerem, kâ mešcha šwehri ap fawu laupijumu, nn gluschî tâ pat, kâ pee mums Wiknâ, waj Waršhawâ.

Weens no teem kleešja:

„Mans kungs! Wines weesniza!“ Otrs: „Parises weesniza, mans kungs!“ Trešchais: „Hotel Stalija, zeenijamais kungs!“

Wehl zits: „Franzijas weesniza, wislabakâ wišai Wildungâ, juhju augstiba!“ u. t. t., u. t. t.

Neštatotees us to, ka mans tšchemodans tika us wišam pušem raustits un tam bij jaištur gruhts pahrbauðijums wina stipruma šinâ, man tomehr beidsot isdewâs islaustešs zauri weesnizu šchweizaru un apkalpotaju baram un aifkluht lihbš tuwafai tramwaja peestahnei, no fureenes es tramwajâ aishrauzu us eekšchpilšehtu, lai usmekletu few fahdu privatdšihwofli.

Wildungas pilšehtina pate par fewi nemot ir loti mafa ar titai apmehram 3000 pastahwigu eedfihwotaju. Wiša pilšehtina pastahw titai no weesnizam un nafarnizam preekšch peldu weeseem, kuri nafaras mehnešchos leelâ škaitâ eerodas te ahrstetees no fawâm faitem.

Bats par fewi šaprotams, ka panšijas šche nebuht naw lehtas, bet maksâ, škatotees pehz labuma, no 6 lihbš 20 markam par deenu.

Kas atteezas us dšeedneezibas lihdšefkeem, tad te ir diwi mineralawoti. Weenu no teem šauz par „Helenas awotu,“ bet otru par „Wiktora awotu“. Šcho awotu uhdens fatur leelâ wairumâ: florkaliju, flornatriju, bromnatriju, jodnatriju, ogku škahbi u. t. t.

Šchee uhdeni ejot noberigi preekšch šchahdâm šlimibam: gitti, neeru afmeneem, puhšchka afmeneem, mišsalu škahbes, neeru šlimibam u. t. t.

Ahrstu-spezialistu preekšch daschadâm šche ahrštejamâm šlimibam ir pawijam kahdi 17. Wildungas peldu weetu ifgadus apmeklê apmehram 15,000 peldu weeši.

Galwenâ ahrstefchanâs pastahw mineraluhdenu dšerschanâ un mineraluhdenu wannâs. Škatotees pehz katra šlimibas weida un labuma, latram wešelibas mekletajam te ifdeenas jaišdser 5 lihbš 10 glahšes mineraluhdenu. Beš tam pehz ahrstu aishradijumeem wineem jakem šinams škaitis mineraluhdenu wannu.

Beš ta mišigâ uhdens daudšuma, ko patehrê tee 15,000 peldu weeši, kuri te eeradušchees wešelibu meklet no wišam pašales malam, pat no Afrikas un Amerikas, no Wildungas mineralawoteem ifdeenas teek pa wišu plašcho pašauli isfuhtitas kahdas 15,000 pubeles šchejeenes mineraluhdenu.

Tomehr man tika apgalwots, ka šchee minaraluhdeni atstahjot us šlimneekem daudš labaku eespaidu, ja tos leetojot tepat us weetas, nekâ leetojot zitur pubeles pirktos uhdenuš.

Un tas ari pilnigi šaprotami, ka šwaigs, tikko no awota šmelts mineraluhdens war atstah us šlimneeka meešas organizmu un wina faitem daudš labaku eespaidu, nekâ pubeles ilgaku laiku noštahweees uhdens.

Wildungâ ir škaitis peldu weesu nams jeb „kurhausis“. Šchait namâ ir leela lašama šahle, kurâ atrodas kahdi 100 daschadi deenas laifraksti un šchurnaki wišadâs walodâs.

Gaišs šche ir loti labs un wešeligš, jo pilšehtina atrodas mešchainâ apgalâlâ un ir no wišam pušem eerobeschota no preekšchu un egku mešcheem. Bešdejos gados Wildunga ar šaweem wešelibas awoteem pašaulê ir palikufe loti populara.

No zitâm leelajâm ahršemju peldu weetam Wildunga wehl atšchkiras ar to, ka te naw nekahdu fewiškku ispreezas eestahšchu, waj športa eerihkojumu. Wiši eerihkojumi ir galwenâ kahrtâ domati. preekšch dšeedneezibas noluhkeem. Leelakâ wehriba teek peegreesta mineraluhdenu dšerschanai un mineral- un struhflu wannam. Beš tam peldu weeši eet

pa apfahrtejeem mescheem pastaigatees, kur gaišs ir ļoti labs un veselīgs.

Ja garlaizība taišas usmahktees, tad dodees glušchi weenfahrschi lafitawā, kur wari lafit, zif til useet.

Doti interesanti ir nometrot, zif stipri ir attihstijus laifrakstu leeta un zif leela konkurenze walda starp daschadeem laifraksteem.

Ahrsemēs laifraksti ir dabujami par ņmeekla zenu. Nesfatotees uļ lehtumu, ari ņinu ahruma ņinā ahrsemju laifraksti ir tihri apbrihnojami. Daschas leelakas awiņes Berlinē teef trihs reis deenā drukatas un abonenteem tuhliit peesuhitās.

Ja abonenteem nebuhtu ņawu weikalu waj zitas nodarboņchanās, tee waretu zaurām deenam un naktim laifrakstus lafit un ari tad tee nepaspehtu, iņlaņit ņimteem lappuņchu beesos ar ņihku druku apdrukatos laifrakstus. Bet protams, leelajos laifrakstos abonenti iņlaņa tikai galwenakos un ņwarigakos rakstus, bes tam telegramas un zitas ņinas, kas nu kuru katru laņitaju wiņwairak interese. Awiņchu papiri wehlat teef iņleetots maņlaturā, jo awiņes, kuras iņnahk trihs reises deenā, droņchi ween doo par kaņdām 15 kapeikam maņlaturas papira, kamehr abonentam tās ar wiņu ņaturu kopā neiņmaksā ne 10 kap. deenā.

Jo, kā jau wiņpahrigi ņinams, leelee laifraksti, pat tee, kuru abonentu ņkaiņs ņneedsas pee puņmiljona, waj, pareiņaki ņatot, taiņni aiņ pahraf leela abonentu ņkaiņa, nebuht newar pastahwet no abonentu maņkam ween, jo preekņch ņchahda daudņuma wajadņigais papirs ween jau aprij milņu ņumas. Laifrakstu ekņistenze galwenā kaņrtā atkaras no ņludinajumeem, kuri teef ļoti labi ņamaksati. Leelee ahrsemju laifraksti pat neapreņkina wairņ ņludinajumu maņku pehž rindam, kā tas pee mums paraņts, bet pehž wahrdeem, pee kam Berlinēs leelajos laifrakstos ka tru ar ņihkeem hurteem drukatu wahrdu apreņkina ar weenu marfu.

Pate ņludinajumu nodala pehdejā laikā laifrakstos ir palikuņe ņatura ņinā daudņ bagataka un daschadigaka.

Kamehr agrak ņludinajumu dalā wiņwairak bij ņastopami tikai weikalu ņludinajumi un daschadu preņchu reklamas, zaur kureem leelee tirdņneezibas nami peedahwaja laņitajai publiņai ņawas prezes par ņmeekla naudu, pehdejā laikā parahdas ari ļoti daudņ zitu ņludinajumu.

Starp zitu, ahrsemēs ir stipri modē nahkuņchi prezibas ņludinajumi, jo prezibu leeta Wahzija ir nonahkuņe ļoti behdigā ņtahwoņki. Kā ņtatistika leezina, Wahzija eņot ap 75 procenti jaunu zilweku, kuri aiņ daschadeem eemesleem pawiņam negribot laulibā eedotees. Wiņur un no wiņeem ņchahdeem jauneem zilwekeem dsirdama gandrihs weena un ta pate atbilde: „Mehs dsihwojam tagad ļoti gruhtos laifos, wiņs ir til dahrgs un ekņistenze ne ar ko naw nodroņchinata. Kā lai ņchahdos apņtahtkos prezas, jo nebuhs tatschu eespehjamņs usturet ņeeru un behrnus!“

Tas ir galwenais eemesls, kas jaunos laudis no maņturigakajām ņchēiram atbaida no prezeschanās. Tapehž ari ļoti daudņas no ņcho ņchēiru jaunawam paleef neapprezetas un zihnā dehl usturas ņawufahrt pawairo darba ņpehku peedahwajumus darba tirgū, noņiņdamas zaur to gan teefchi, gan aplinkus darba algu.

Bet ari bagatakās damas meklē lihdsiskus un zeku uļ iņdewibu apprezetees. Bagatee meitu tehwi un mahtes lihds ņchim wehl naw atraduņchi labaka lihdselka ņawu meitinu iņprezinatņchanai, kā braukat apkaņrt kopā ar ņawām meitam pa wiņam peldu weetam, zeriba, ka tur warbuht winu meitinam palaimesees ņamakscheret kaņdu jaunu zilweku un aiņsteept to pee altara.

Bes tam leelakos laifrakstos teef eeweetoti ņludinajumi ar leeleem puhra naudas peedahwajumeem. Tapehž ahrsemju laifrakstos tagad beeschi ņastopami tamlihdsigi ņludinajumi:

„Preekņch jaunās, ņkaiņtas damas ar 50,000 (waj 100,000) marņkam kapitala teef mekleņs kreetus wihrs“ u. t. l.

Te japeemin, ka prezibu laukā Wahzija ļoti dsihwu darbibu ir attihstijuschi ari daudņee ņtarpneezibas biroji, kuru galwenā nodarboņchanās un eenahkumu awots ir prezibu ņtarpneeziba un bruhtganu apgahdaschana. Par ņawu peepalihdsibu pee pahriņchu ņaweņchanas ņchee biroji mehds nemt 5 un pat wairak procentu promiņijas.

Aiņ ta eemeslo, ka apmehram 75 proz. jaunawu paleef neapprezetas, no damu puņes tad ari ļoti daudņ teef laifrakstos ņludinats. Turpreti ņludinajumi, zaur kureem jauni zilweki mekleņtu ņew dsihwes beedrenes, ahrsemju laifrakstos nahk deesgan reti preekņchā. Glušchi otradi, ka pee mums Kreewija, it ihpaņchi Baltija, kur wihsreņchn prezibu ņludinajumi ir pahrswarā un kur til reti kaņda ņeeweete usdroņchinās zaur laifraksteem meklet ņew wihru.

Turpreti ahrsemneezees, it ihpaſchi bagatneezees, peedahwadamas waj ſelta kalnuſ un wiſadi zitadi kuplu puhru deen no deenas mekle zaur laifrakſtu ſludinajumeem jaunus zilwekuſ, kureem patiktos nemt wiſai ſchai bagatibai lihdfi winas paſchas peedewam, bet, ka rahdas ari ſchis lihdfeklis daudj newelk.

Prezibu leetu Wahzija ſtipri weizina ari walbiba, jo ſtatiftika ir peerahbijufe, ka pehdejã laika Wahzijas eedfihwotaju ſkaiſ ne tuwu wairſ newairojas ta, ka agraf, bet gadu no gada eedfihwotaju peeaugums ſahf palikt maſafſ un eet atpakaſ.

Eedfihwotaju ſkaiſta maſinaſchanãſ dara waldbibai leelas ruhpeſ, jo ta apdraud wiſu walſiſ ekſiſtenzi. Tapehſ waldbiba ir uſlikuſe neprezejuſchameeſ jauneem zilwekeem leekuſ ilgadejuſ nodokluſ, kuri maſſajami tiſ ilgi, kamehr wini wehl naw apprezejuſcheeſ. Kad kaſhãſ jaunſ zilwekuſ beidſot tomehr eedodãſ laulibãſ oſtã, tad winſch teef no wiſeem ſcheem nodokleem atſwabinaſ.

Nã jau teiktſ, ar bagatneezeem, kuream pulka naudaſ, Wahzija ir deefgan daudj iſdewibãſ apprezetees un ſchahãſ prezibãſ ari deefgan beeſchi teef noſlehgtaſ, jo naudai taſſchu ir toti peewilziga daba un ſchis lihdfeklis beeſchi attaiſno uſ winu liſtãſ zeribãſ. Naw taſſchu truſtkumſ tahdu jaunu zilweku, kureem nauda ir toti wajadſiga un kuzi tapehſ ir ſpeeſti nemt naudaſ maſſam lihdfi ari wina ihpaſchneezi.

Schahãſ rihzibãſ ſekãſ, ka taſ weegli ſaprotamſ, ir neiſbehgamaſ un wiſa prezibu buhſchana tur ir iſwehrtuſeſ par ſkaidru weikala leetu.

Ja jau bagatneezeem tiſ gruhti eet ar apprezefchanoſ, tad wehl behdigakoſ apſtaſktoſ ſchai ſinaã atrodãſ nemantigãſ jaunawaſ, ta ka wairaf par 50 proz. no widuſ un nemantigo ſchẽiru jaunawam paleef pawifaſ neapprezejuſchãſ.

Bet ar ſchãm nabaga jaunawam aſiniſ ſtrauji witno pa dſihſlam un ari taſ lai zif labpraht gribetu baudit laulibãſ laimi un preekuſ. Tapehſ ari taſ keraſ pee laifrakſtu ſludinajumeem, ka pee daudſapſoloſcha glaſhbina, un eeweeto laifrakſtoſ ſludinajumuſ, bet ar gluſſchi zitadu tekſtu, peemeſtram:

„Jauna dama, 30 gaduſ weza, ar 5000 markam kapitala, wehlaſ eepaſihteet ar kaſhdu bagatu, ſlimigu kungu, kuream wajadſiga laba

apkopſchana, un aij zilweku miſleſtibãſ uſnemaſ to kopt. Wehlafa apprezefchanaſ naw iſſlehgta.“

Eedomajateetſ tikaſ, jaunawa ar 5000 markam kapitala, kura labi ſin, ka ſchãſ 5000 markãſ Wahzija nekãhdu leelu lomu neſpehlẽ, ir ar meeru apprezeteetſ ari ar kaſhdu ſlimu wihreeti, tapehſ, ka ta nekãhãſ zitaſ iſejaſ naw atraduſ!

Jauno wihreeſchu kurſſ turpreti ſtahw toti augſti. Diplometaſ ahrſtſ dabu puhra 200,000 markãſ, adwokataſ 100,000 markãſ, tirdſneeziãſ komiãſ, kaſ ſtahw kaſhãſ leelafãſ firmãſ deenãſtã, dabu ari 50,000 markãſ un labſ amatneekſ — 25,000 markãſ.

Tahdi ir ſchimbrihſcham prezibu apſtaſkli Wahzija. Prezeſchanaſ te ir palikuſe par ſkaidru weikala leetu, bet tomehr iſrahãſ, ka ari leelaſ puhra naudaſ jaunoſ zilwekuſ ne wiſai kairina, tikaſ toti maſã mehrã peewelk.

Tãſ rahda, ka bailem no prezeſchanaſ ir par eemeſlu neween materialã nenodroſchinatiba, bet ari ziti, dſitaki meklejami zehloni

* * *

Pee ahrſteſchanaſ Wildungã, ka jau taſ peldu weetaſ paraſtſ, galweno lomu ſpehlẽ dſihweſ ſahrtiba un diete.

Rihtoſ jazelaſ labi agri augſchã un tuhlit jaet uſ awoteem mineraluhdenuſ dſert. Schoſ uhdenuſ drihſt dſert tikaſ pa malkeem, trihſ lihdfi tſchetraſ glaſheſ.

Kamehr peldu weeſi dſer uhdenuſ, turpat pee awoteem ſpehlẽ muſikaſ kapele.

Taiſni pulkſten 8 rihã jaehd brokaſtſ, pulkſten 11 rihã jaiſdſer atfal 2 glaſheſ uhdena un pulkſten 1 deenã jaehd puſdeena. Pulkſten 4 pehzpuſdeenã jaiſdſer atfal 3 glaſheſ mineraluhdenu, bet pulkſten 5 jaſehſchãſ wannã. Pulkſten 7 wafarã japaehd wafarinaſ, bet pulkſten 10 wafarã jadodãſ pee meera.

Bef tam ehdeeneem un dſehreeneem japeegreeſch leela eeweſhriba. lai neeehſtu neko tahdu, kaſ ſlinneekam waretu buht kaitigſ.

Pa ahrſteſchanaſ laiku, kamehr mineraluhdenuſ dſer, nedrihſt ehjt augtuſ, nekãhduſ kãhbuſ, ruhgtuſ, ſahlituſ un ſapiparotuſ ehdeenuſ. Tahlaſ, naw brihw dſert ne wihnu, ne ſchnabi, ne alu, wiſpahrigi neweenu tahdu dſehreenu, kaſ ſatur alkoholu.

Ja šlimneeki to neeewehro un tomehr leeto alkoholiškus dšehreenus, tad ahrsteshanai naw nekahdu panahkumu. Šlimneekem, kuzi te grib wešelibu guht, ir japadodas noteiktai kahrtibai un stingri jaeetur diete. Es pats turpreti esmu redsejis zilwekus, kuzi negrib paklausit ahrstu preekšraksteem un neetur dieti ne ehdeenu, ne dšehreenu sinā. Un šefas? Šho zilweku šlimiba peenehna wehl kaunaku wirseenu, ka pirms tam.

Pastahstišču šche kahdu gadijumu, kuru man bij isdewiba pašam nowehrot.

Tai pašhā wafarnizā, kur es eedsihwoju, bij apmetees ari kahds kungs no Hamburgas. Winšch apdsihwoja istabu, kas manejai bij taišni blakus, kapehž es drihš ween ar wiau eepašinos. Šchis wihrs bij loti mašs no auguma, bet par to atkal loti refns. Wiši kaimini wiau par „alus muzu“ ween šaukaja. Patešiba winšch ari nebij neko daudš teewaks par alus muzu. Kā winšch pats stahstija, winšch esot bagats restorazijas ihpašhneeks un alus tirgotajs no Hamburgas.

„Neskatotees uš šawu meefas brangumu, šchis wihrs bij zaur un zauri no šlimibam šaehstis.

Winšch lihdsja mani, lai es esot tif laipns un aišwedot wiau pee kahda laba ahrsta. Es aišwedu wiau pee labakā Wildungas ahrsta. un kad tas bij wiau labi apškatijis un dabujis šinat, ka šchis hamburdseetis esot loti bagats, tad winšch ari netaupija puhlianus, lai wiau pamatigi ismekletu un isšinatu wina kaites.

Wišpirms tas labi kreetni ismihzija hamburdseescha refno wehdaru, isdarija anališi, ar Rentgena staru palihdsību ispehtija wina eekšheeni un ušnehma fotografijas. Galu galā israhdsijās, ka šchim wihrām ir weens neeru atmens un weens puhšchla atmens. Buhtu wajadsejis isdarit operaziju, bet eewehrojot wina wezumu un refnumu, bija jabaidas, ka tas operaziju neištureš. Tapehž ahrsts winam eeteiza dšert labi daudš mineraluhdenus un eeturet stingru dieti, bet galwenais, pa wišam atturetees no šchnaba un alus leetošhānas.

Tad hamburdseetis šawilka loti škahbu gihmi un šazija: „Mihšlais daktera kungs! Es waru ištikt beš šaweem behrneem, es waru pat wešelu mehneši ištikt beš šawas šeewas, bet ko juhs no manis prašeet, tas ir par daudš, jo beš alus man nemaf naw eepšehjams ištikt. Lihdsj

šchim es esmu paradis isdšert if deenas 30 lihdsj 40 kaušus alus un tagad juhs gribeet man wišu to pilnigi noleegt? Tas neeci!

Winšch wehl ilgi runaja un lihdsjās, lai tatšchu neaišleedsot winam pilnigi alus dšeršhanu, kamehr beidsot ahršis peekahpās un atkahwa winam weenu kaušu alus deenā.

Un kas notika? Šestā deenā pehž tam es eegahju apmeklet šawu kaimiņu, to leelo Hamburgas alus dšehraju, un apwaizatees par wina wešelibas stahwofli.

Šew par leelu pahrssteigumu es eeraudšiju, ka refnajam hamburdseetim uš galda stahw leelaks daudšums alus un ka winšch met weenu kaušu pehž otra.

„Bet waj tad juhs pawišam ešeet aišmiršuschi, ka ahrsts jums stingri aišleedsja alu dšert?! — es isšauzos. „Winšch jums atkahwa augstakais weenu glahši alus deenā, bet juhs dšereet weenu kaušu pehž otra?“

Un ko juhs gan domajeet, ko bagatais restorazijas ihpašhneeks man uš to atbildeja? Šee kahdas wiltibas winšch bij pašchamahnišhānās noluhkā šehrees?

„Redseet, zeenijamais Kungs,“ winšch šazija, „pirms ir taišniba, ahrsts man aišleedsja alu dšert un atkahwa tif weenu pašchu glahšiti par deenu. Bet tas jau man ar atkaušhanu tikpat kā wilkam šemenu oga. Tikai wehl eekahrdina un man jums atklahti jaatšihstas, ka es ar weenu glahši deenā nekahdi newaru ištikt. Tapehž es isgudroju masu wiltibu, ka ahrsta preekšchraštū ispildit un tomehr tikt pee wairaf alus.

Tai pašhā deenā es aigahju pee kahda zita ahrsta un šamafšaju tam peezas markas. Winšch bij tif lihdsjeetigs un ari atkahwa man dšert weenu glahši alus par deenu. Nu man jau bij teešiba uš diwām glahšem alus deenā. Bet ar to wehl maš kas bij lihdsjets. Tapehž es apštaigaju wišus 17 Wildungas ahrstus un katrs no teem atkahwa man weenu glahši alus par deenu. Tā tad es no 17 Wildungas ahrsteem esmu dabujis atkauju par wišiem kopā dšert pawišam 17 glahšes alus par deenu. Šehhl, ka te ir tikai 17 ahrsti. Ja te buhtu bijušchi kahdi 30—40 ahrsti, tad es buhtu dabujis atkauju preekšch 30—40 glahšem alus par deenu. Un ari ta tad buhtu preekšch manis tikai tahda normala alus dšeršhāna.“

Tà, luhk, fchis zilweks ar nepeedodamu weeglprahribu apmahni-
ja pats fewi un, protams, nefahda labuma te nepanahza, bet aishbrau-
za uf mahjam flimigaks kà bijis.

Rajonu wakari jeb balles.

Kas Bildungà ir samafajis kà peldu weefis pehz peldu tafes
20 markas nodokka, tam ir teefiba isleetot peldu eestahdes biblioteku,
nollaufitees konzertos, dsert mineraluhdenus u. t. t.

Bes tam ik katru treschdeenas wakaru preefch peldu weeseem
peldu eestahdes leelajà jahle teef farihota balle. To fawz par rajona
wakaru.

Sinfahribas dsihits ari es aishgahju uf kahdu no fcheem wakareem.
Dejas jahle tur ir apmehram tikpat leela, kà wijs Kuldigas tirgus
laufums. Uf fcheem rajona wakareem tur fanahk kopà fungi un damas
ar fawàm dailajàm meitinàm no wifadàm pafaulas malam.

Ballè spehlè musikas orkestrs, kas fastahw no 48 musikeem.

Uf fcheem wakareem eerodas wiswairak leele bagatneeki lihds ar
fawàm meitam, kuras tee wehlas isprezinat, zeribà, ka winu meitinam
tatschu warbuht isdojees fche kahdu jaunu zilweku fawos tihklos eemi-
finat un fawaldsinat. Mahjàs jaunos laudis ir gruhti zeeti dabut. Ta-
pehz labafais lihdsjeklis ir eet ar meitam uf rajona wakaru, west wi-
nas tà fakot uf isstahdi. Warbuht tatschu atgadas kahds prezineeks!

Pats par fewi faprotams, ka preefch jaunàm damam, kuras
grib, lai jauni zilweki winàs eemihletos, drehbes ir weena no galwe-
nakàm leetam. Tapehz damas, kuros fchos wakarus apmeklè, ir tehr-
pufchàs krahchnos, fewifchki ismekletos apgehribos. Wianu wezaki, it ih-
pafchi mahtes, fewifchki nopuhlas stahdit jaunos zilwekus fawàm mei-
tam preefchà, pehz kam tad teef dejots. Uf labu un weeglu dejojchamu
teef leels fwars likts, tapehz wezaki zenschas isglihtot fawas meitas
ari fchai finà un isdod daudf naudas par dejas mahzibu. Natrai da-
mai wajag prast labi dejot, jo peedfihwojumi mahza, ka tàs damas,
kuras pateefi prot labi un weikli dejot, koti ahtri eegufst peeluhdsjeus
un pat eebrauz laulibas ostà.

Damam tagad ir modè tikai balti apgehribi. Weenalga waj faw-

le spihd, waj leetus lihjt, waj rudens, waj seema, arween tikai balti
apgehribi.

Bifschu fwahrku mode, kà rahdàs, ir jau fawu laiku pahrdfih-
wojufe. Tagad preefch damu apgehribem ahrsemès ir jau pawifam
jaunas modes, kuras, kà zerams, pehz ilgaka waj ihjaka laika, kad tàs
ahrsemès buhs jau fawu laiku pahrdfihwojujchas, pahrnahks ari uf
Kurfemi.

Dejas, kas fchajàs ballès Wahzijà teef dejotas, ir koti komplize-
tas. Tahdas dejas, kà polku, kadritu, galopu u. z., kuras pee mums
Kurfemè tik beefchi teef dejotas, tur nemas nepafihst. Loti eezenita tur
tagad ir kahda jauna deja kas wiswairak teef dejota. Kungs pee-
fpeefch fawu damu zeeschi pee fawàm kruhtim un tad isdara daschadas
kustibas un pigorus, kuras pee mums Kreewijà bes fchaubam atfihitu
par nekannigeem.

Augusta mehnescha widu Bildungà tika notureti leeli wingrotaju
fwehtki. Uf fcheem fwehtkeem bij eeradufchàs ari daudf wingrotaju beed-
ribas no zitàm pilsehtam. Isdarija daschadus wingroschamas mehginaj-
umus un pa starpam fwineja fwehtkus. Schais fwehtkos peedalijs
pawifam 12 wingrotaju beedribas ar apmehram 3000 beedreem. Nat-
rai beedribai bij lihds jaws karogs un fawa musikas kapele. Wifseem
beedreem bij uf kruhtim peespraustas judraba nofihmes ar lauru lapi-
nàm wirfù. Ari pee zepurem wineem bij nofihmes un daschadi isgres-
nojumi.

Schàs beedribas isstaigaja wifas pilsehtinas eelas katra ar fawu
karogu preefchgalà un ar fawu musikas kapele. Wehlat wifas fchàs
beedribas fanahza kopà kahdà leelà dahrsà, fur notika wingroschamas
mehginajumi un fazihkstes.

Uf leela laukuma bij augsti gaisà issteptas garas drahts wirwes
un pa fchàm wirwem wingrotaji staigaja, fkehja, dejoja un isdarija
daschadus wingroschamas panahmeenus. Tas wijs ishtenibà naw nekàs
jauns un ari muhu lasitaji drofchi ween buhs redsejufchi apfahrtzelo-
jofchus akrobatikus lihdsfigus kumediinus rahdam. Wet te jaewehro, ka
fchahdi apfahrtzelotoji ir fawà finà arodneezifki mahkslineeki, kuri ar
fcho „mahkslu“ nodarbojufchees un to mahzijuufchees jau no behrna kah-
jam. Turpreti minetàs beedribàs bij tik privatzilweki, starp teem daschi

freetni refni wihri, kà restoraziju ihpaschneeki u. z. Bet ari tee bij tik-pat labi ismahzijschees wingrot, kà labakee mahfsleneeki. Wehl eeweh-rojamaks bij redset, kà kahda damu fabeedriba wingroja. Schàs damas nebuht nepalika wihreescheem pakaf, bet daschà sinà tos pat wehl pahrspehja.

Schàs damas bij gehrbuschàs samtà swahrkos un samtà biffes, ar bruhnàm gumijas sekem kahjäs. Ari schàs damas kahpa uf drahschu wirwem, dejoja tur un wingroja.

Pullsten 3 deenà isdalija selta un fudraba medakus. Starp ziteem ari wairakas damas dabuja selta medakus par labu wingroschanu.

Behz tam sahàs sazihkites fkreeshanàs. Eksperti nostahjäs paschà zeta galà pee mehrka, lihdj kura wajadseja aiffreet. No ifejas punkta nolaida if pa 2 pahreem reisè, kas ahtraf pee eksperteem nonahza, dabuja numuru un tà tas turpinajäs, lamehr wairaki finti sazihkites dalibneeku bij noteikto gabalu nofrehjujchi. Tad isdalija atkal godalgas un tee, kure bij augstakos numurus dabujujchi, tika apbalwoti ar selta waj fudraba medakeem.

Ari pee fkreeshanàs peedalijas daudj damas un wairakas no tam, kuras jawàs samtà biffitès bij lihdji fkreeshujchas, eeguwa atkal par to selta medalas.

Baru faweem lasitajeem apgalwot, ka lai gan schàs damas tif fkaisti prata wingrot un tif ahtri freet, ka daudjas par to dabuja pat medakus, tomehr ja schàm paschàm samtà biffainitem usdotu nowahrit faufus kartupefus preefch pusdeenas malites, winas drofchi to nepraftu isdarit, jo schàs damas prot gan wingrot un freet, bet mahjsainneeziba tam ir grahmata ar septineem seegeleem.

Karlsbadè.

Kad fawu ahrsteshanos Wildungà biju pabeidsis, man wajadseja uf ahrista eeteikuma, braukt uf Karlsbadi (Behmija) un tur isdarit papildu ahrsteshanos. Pastahstijchu faweem god. lasitajeem ari tureen fawus peedfihwojumus.

Mehs efam nowehrojujchi, kà pehdejà laika finatne mums ir atradufi daudj jaunu flimibu, fo muhju weztehwi pat nebija eedomajuji.

Tapat ari finatne mums dewufi daudj jaunu lihdjeklu to ahrsteshanai gan ar sahlem waj ar spezialeem aparateem. Tapeh3 ari ahrjemès ir daudj jaunu lihdjeklu flimibu ahrsteshanai, tur pee mums Kreewijà wehl nema3 naw pasihstams. Peemineschu fcheit, kahdus lihdjeklus leeto Karlsbades ahristi pee flinneeku ahrsteshanas.

Karlsbadè nodarhojas ap 160 ahristi, un katram ahristam ir tee wisjaunakee ahrsteshanas aparati un fchee aparati teef nodarbinati pa leelakai dalai ar elektribu un ir deefgan fareschgiti nofaukumi, kuras fcheit nemineschu.

3hmà atfihmeschu fawus peedfihwojumus, fo kahds Karlsbades ahristis isdarija pee manis ahrsteshanas mehginajumus un warbuht, ka es ar to faweem lihdzilwekeem buhtu bijis peepalihdjigs pee wiinu flimibu atweeglinaschanas.

Es biju pee flawenà Berlina3 profesjora Goldscheidera, kurfch peh3 ilgakas ismellefchanas man eeteiz ahrtetees ar Karlsbades mineraluhdeneem un duhau wannam un bes tam wehl ifleetot kahdas 14—20 deenas hochfregenza starus. — Karlsbadè greefos pee ahrista S. Buksbauma, kurfch dsihwo Bezajà Plawà, Mostopil namà (Alte Wiese, Haus Mostopil), un winam issuhdseju fawas kaites un wainas un passaidroju winam ka par tam esnu iflaidis daudj naudas un naw nekas lihdjets, un schini reisè apnehmós wairs nekahdus lihdjeklus leetot, nedj ari naudu isdot.

Minetais ahristis man passaidroja, ka winch apnemas manas kaites isahrstet peh3 fawas metodes un apgalwoja, kad man nelihdsefchot, tad par fawàm puhlem nenemfchot neweena grascha, turpreti muhju ahristu kungi mehds issazitees: „ismehginasim papreefchu fcho, peh3 tam to — warbuht kà isdopees? . . .“

Kad dabuju no mineta3 ahrista tahdn atbildi dsirdet, apnehmós tuhlin pee wiina ahrtetees peh3 wiina metodes. Scho ahrsteshanos metodi nofauz par arfomalisaziju. Slimneeks teef eewetots tam noluhkà eerihikotà aparatà un uf wisas meefas teef laists kahdas 15 minutes elektriba. Behz tam elektribas strahwa top laista zaur meefas audeem, kas safarfè audus kà nokaitetu drahti un schis ir weenigais lihdjeklis, lai meefai ufturetu eefshejo flitumu un to nofauz par transferidi. Bes tam wehl pee manis ifleetoja wejelu wirtni rinka wehjus, magnetifko terapiju,

elektrifkas wannas un duschas, kuras weldsina meesu ka dsestrs wehjinsch un ar Rentgena staru palihdsibu teef ismekletas slimibas.

Uf Londonas ahrstu kongresu.

No laitraksteem dabuju sinat, ka 12. augusta pasauls pilsehta Londona sanahschot ahrstu kongres, pee kura peedalischotees kahdi 7000 ahrsti no wisam pasauls malam. Schai kongresa nahschot pahrunaschana daschadi loti interefanti referati.

To lasot ari mani pamodas wehleschanas peedalitees schai kongresa. Saatsihstas, ka mana wahja puje arween ir bijuse ta, ka mani arween neaturami welk turp, kur ir isdewiba noklausitees isglihtotu kauschu runas un spreedumos. Tapehz es drihs ween biju galigi apnehmees isdot wehl leefas 30 markas un aisbraukt uf scho eewehrojamo kongresu. Es neschehloju naudas, un nebaidijos no zela gruhstibam, kad reis biju ko eedomajees, tad man wajadsjeja tur nokluht.

Lai gan es neesmu nefahds ahrsts, tomehr sinadams, ka man Londona ir kahds labi pasihstams ahrsts, es loloju zeribas, ka winsch mani kongresa eewedis, Un kad es wisu to buhschu lihdsi zauri taihsjis, tad tatschu wehlat man buhs saweem godajameem weikala apmekletajeem un pasinam ko pastahstit un zeru ari, ka wineem buhs preeks dsirdet, ka schahda kongresa ir gahjis un ko es tur esmu redsejis un dsirdsejis.

Uf Londonu es zeloju zaur Hamburgu. Lihds Hamburgai aisbrauzu par dselszeli un no tureenes demos pahr juhru ar leelako fugi pasauls „Imperator“.

Wispirms eepasihstinaschu zeen. lasitajus ar scho stalto juhras milseni un wina buhwi.

„Imperators“ ir 919 pehdas garisch, 98 pehdas plats un 63 pehdas dsilisch. Telpu saturs — 50,000 tonnas.

Pirmas klases kajite ir 119 atsewischkas istabas ar sawu wannas un toaletes istabu. Pawisam I. klase ir 180 masgajamas istabas ween, bes tam wehl elektrifkas un turku wannas. Katra no scham istabam arween stahw gatawiba filti un auksti uhdeni. Pasascheeru rihziba stahw ari 3 brauzamee krehli. Augschâ ir apmehram puswersti

garisch pastaigaschanas defis. Bes tam tur wehl ir leela balles sahle, leels restorans, peldetawa, ehdamâ sahle, palmu dahrs, rakstamas un lasamas sahles, wingroschanas sahle, pihpejamais kabinets, behrmu sahle un behrmu rotaku laukums. Apgaismoschana wiszaur elektrifka.

Otra klase ir ari wairak par simts istabam; tapat leela ehdamâ sahle preeksch 354 personam, ka I. klase, pihpejamais kabinets, wingroschanas sahle, 20 masgajamas istabas, biblioteka, pastaigaschanas defis u. t. t.

Treschas klases jeb starpdeka telpas ir wehl leelakas, nekâ I. un II. klasi telpas. Treschas klases ehdamâ sahle ir aprehinata preeksch 440 personam.

Bil es nowehroju, tad schai milsu fugi waretu eebahst wisu Kuldigu, kopâ ar Jaunkuldigu un Besd. . . zeemu, ar wiseem winas eedshwotajeem un ari tad wehl paliktu deesgan dauds swabadu telpu pahri.

Par scho paschu fugi wehlat lasitajeem pastahstischu wehl wairak. Tagad wispirms peegreesichos Londonas ahrstu kongresam.

Manu, kura schis kongres tifa noturets, sauz par „Cousina“ hoteli. Schai hoteli ir ihpascha sapultschu sahle, kura war usamnt ap 10,000 personas.

Ap sahli wisapkahrt augschâ ir balkoni preeksch publikas, kuros pahrdob biketes par 5 lihds 10 markam. Schas augschejas weetas kongres 12 deenu laika eeneja milfigu naudu, ar kuru wareja tift segti wisi kongresa isdewumi.

Ar mana drauga palihdsibu pehz leelam gruhstibam man isdewas dabut weenu I. klases weetu, no kureenes es wareju wiju labi redset, kas kongresa noteef, tapat ari wisu skaidri dsirdet, kas tur tifa runats un lasits.

Kongresa pirmâ deenâ referatu nebij nezif dauds. Kongresa waditaji gandrish wisu laiku nodarbojas tikai ar apweischanas telegramu un laimes wehlejummu nolasischamu.

Schahdi apweikumi nu laimes nowehlejumi bij peenahkuschu no wisam pasauls malam, no augsti stahwoscham personam, sinatnu wihreem, sbeedrissteem darbineekeem u. t. t.

Tad kongresa wahrda tika issazita pateiziba Londonas pilsehtai par weesnihligo usnemshamu. Tikai pehz tam kongress ussahka sawu ihsto darbibu.

Mani wiswairak intereseja noklausitees diwu sinatnu wihru, profesora Wajermana un Dr. Ehrlich'a referatos. Abi schee wihri, kuri eeguwuschi sew nemirstigu wahrdu un leelu pasaules slawu, ir no Frankfurtes un abi mani tizibas beedri. Abi wini ir daudf darijuschi zilwezes laba. Par Wajermani nu gan wairak runas tikai pahra gadus wehla, kad wina jaunais lihdselkis pret wehscha flimibu buhs peerahdijees par pilnigi noderigu, bet Dr. Ehrlich'a wahrds ir jau preeksh dascheem gadeem wisai pasaulei pasihstams tizis.

Sahkuma, kad winsch nahza klaja ar sawu jauno lihdseli „606“ sifilisa ahrsteshanai, daudsi par to smehjas un daudsi schaubidamees kratija galwas. Weeni sazija, ka wisa schi leeta esot tikai leels schwindelis, ziti turpreti apgalwoja, ka schis lihdselkis palihdsot gan, bet tikai us ihju laizinu; wehla flimiba atkal atgreeschotees.

Weidjot tomehr israhdijs, ka Ehrlich'a metode ir gan loti laba. Breesmigä sifilisa flimiba, kura if gadus isposta daudf tuhstoschas jaloschnas dsihwibas, wehl nedaudf gadus atpaka tika uskatita par pilnigi neisahrstejamu. Nebij nekahda drošcha lihdselka pret to un teem, kuri ar to bij schahda waj tahda kahrtä aplipuschi, wjadseja sagatawotees us to, ka pehz ilgäm, gruhtäm zeeschanam wineem buhs nelaitä janomirst.

Bet tad nahza Dr. Ehrlich's ar sawu jannigudroto lihdselki, ka glahbejs daudf tuhstoscheem beszeribu flimneekeem, un tagad jau gaudrihs wiskas pasaules ahrsti atrod wina lihdselki par loti labu.

Par saweem puhlineem un sawu neatlaidigo energiju winsch ir wisos pehdejo gadu kongresos dabujis no daschadu walstju waldbiam augstakäs godalgas, waj ari selta medakas.

Schim Dr. Ehrlich'am wjadseja nolasit sawu referatu Londonas kongresa otra deenä un preeksh isglihtotäs pasaules tam wjadseja buht loti interesantam.

Pirmä deenä kongresa sawu referatu zehla preekshä kahds slawens azu ahrstis no Bostonas, Amerikä. Winsch runaja loti daudf par azim un stahstija, ka esot atradis jaunu metodi azu ahrsteshanai. Deemschehl sawä preekshnesuma winsch leetoja loti daudf man nesaprotamus

latinu nosaukumus, ta ka man bij gruhti wina interesantajam preekshnesumam sekot. Tomehr scho un to no wina preekshnesuma es tatschu islobiju.

Starp zitu winsch sawä referatä ajsrahdijs us to, ka azu flimibas pa leelakai dalai zetotees no netihribas un no azu sauksteshanas, pee ka zilweki paschi ween esot wainigi. Tahla, winsch stipri beedinaja sargatees no grahmatu un awischi lasichanas gultä gulot, jo schahda stahwolli zilweka redses spehjas neefot normala. Jo tahstredsi zilweki ihstä laika schtu nesat peemehrotas brilles, tad wina azis palittu ar ween pilnigi wejelas.

Daudf zilweki baidotees eegahdat sew brilles, nepareisi domadami, ka zaur to wini sew ahrak sabojaschot azis. Pateesiba leeta esot otrada un taisni zaur to, ka brilles neteefot ihstä laika eegahdatas, daudsi sabojajot sew azis, jo wehla brilles wairs mas ko warot palihdsot. Brilles jaeegahdajas tuhli, tiklihdj ka kahds zilweks pamana, ka lasichana winam ir apgruhtinata.

Tahla referents us zeeschako beedinaja nepirkt nekad lehtäs brilles ar leeteem stikleem. Daudsi esot tais domäs, ja brille tikai paleelinot, tad jau wiss, esot labi un tapehz apmeeriutees ar weenfahrshajäm brillem ar leeteem stikleem. Ta esot leela kluhdichanas. Starp brillem ar leeteem stikleem un brillem ar slihpeteem stikleem esot leela starpiba. Seete brilk stikli teefot isgatawoti no slihta materiala, no ta pascha materiala, no kahda isgatawo, peemehram, alus pudeles. Brilles glahse pee tam neisnahk gluschji weenada: weenä weeta ta ir beesaka, otärä weeta plahnaka, bet tas ir preeksh azim loti kaitigi.

Turpreti, ja juhs eegahdajatees un nesajeet labi slihpetu kristala brilli, kuras stikli ir pilnigi weenadi noslihpeti, tad azim tas ir weseligi un patihkami. Te nedrihst statitees us to, ka labas Katenowas kristala brilles ar labi slihpeteem stikleem maksä dahrgak (Londonä schahdas brilles maksä apmehram 3 rbl., kamehr pee manis Kulbigä täs ir dabujamas par tikai 1 rbl. 50 kap.), jo scho neleelo sumu mehs nedrihstam preeksh sawäm azim taupit, tapehz ka leeta sche grosas ap muhsu redses spehju, kas tatschu ir weena no zilweka dahrgakäm mantam.

Preeksh manis scha preekshnesuma satures nu gan nebij nekäs jauns. Tas wiss bij man, kuras jau kopsch tshetredsnit gadeem ar brillem ir bijuschas darichanas, jau sen labi sinams.

Janoschello tikai, ka schis flawenais azu ahrstis pahrat kluši runaja. Winam wajadseja runat daudj, daudj skafak, tik skati, ka wina preekschnefums buhtu bijis sadfirdams no Londonas Kuldigā un 10 juhdses wisapfahrt ap Kuldigu. Tas buhtu bijis preeksch manis no loti leela swara, jo tad es buhtu warejis jo prahwā skaitā pahrdot fawas labās kristala brilles ar smalki slihpeteem stikleem.

Interesanti bij ari zitu ahrstu un chirurgu preekschnefumi par daschadeem ahrstneezisfkeem jautajumeem un jaunakeem panahkumeem ahrstneezibas laukā.

Daschi teizās ismehginajnschi isgreet no zilweka eekschām weselas saklimuschas meefas, waj atsewischku meefas organu dalas. Daschi esot isgreesuschi datu no neerem, ziti no atnam, wehl ziti salahpijuschi sarnas u. t. t. Zaur to wini esot daudj zilwekeem palihdsesjuschi un tos isahrstejuschi, tā ka tee wehl ilgi warot dsihwot.

Loti interesanti, bet pawisau netizami bij dsirdet kahdu amerikānu ahrstu stahstam, kongresā tihrās brihnuma leetas.

Garakā referatā winsch, proteet, pastahstija, kā winsch esot isahrstejis kahdu ahrprahhtigu zilweku. Waj wareet eedomatees, kā? Winsch esot atdarijis schim zilwekam galwas kaušu un eeschkirzinajis wina smadsenēs kaut kahdas tur sahles (laikam tahdas prahta piles), tad aistaisijis atkal galwas kaušu zeeti un kad ahprahhtigais no gruhstās operazijas atweselojees, tad winsch palizis atkal gluschi prahhtigs, tik prahhtigs, ka warejis waj ministra amatu eenemt un ispildit.

Tā winsch ilgi un pahrleezinoschi stahstija par scho sawu jaunako panahkumu, bet klauftaji netizigi raustija plezus, domadami, kā tas gan waretu buht eespehjams.

Es no fawas puses scho leetu labi pahrdomajis nahzu pee flehdseena, ka, ja tas teescham buhtu pateesiba, tad pasaulē sagaidamas leelas pahrgrosibas. Behz kahdeem 50 gadeem tad drošchi ween wisa zilweze leetos schās brihnuma sahles un tā kā wijs ar laiku attihstās un teef papildinats, tad drošchi ween lihds tam laikam buhs atrafts ari kahds lihdsellis, kā schis prahta piles weeglak eewadit idiotu un ahrprahhtigo smadsenēs, nekerotees nemas pee tik gruhstās operazijas, kahda ir smadsenu kauša atdarišana.

Warbuht ka peetiks, ja kuru katru mulki apslazis ar schām brihnuma sahlem no ahrpujes, un tas tuhli taps prahhtigs.

Ja tas israhdsiees par pateesibu, ko tas amerikaneetis tur stahstija, tad wehlašos laikos katrs zilweks nešās šew kabatā lihdsi pudeleti ar wina brihnuma jeb prahta sahlem. Un ja tad kahds pusdullis zilwezinsch gribēs turet preekschnefumu, tad šewā apslazis winam ar schām pilem galwu, tā ka winsch tuhli paliks prahhtigs un nerunās publikas preekschā nekahdas mulkibas.

Waj ari, ja kahds dulls dakteris taisiees braukt uš leelu kongresu, tad pirms aijzelošanas šewā winau labi kreetni aplaistis ar schām brihnuma sahlem, tā ka winsch paliks atkal prahhtigs un nestahstis kongresā nekahdu mulktibu.

Tapat, ja kahda dulla šewā ees uš weesibam, tad wihs winau eepreeksch aplaistis ar prahta pilem, lai weesibās aijgahjuse ta nejarunā mulkibas, bet lai isturas prahhtigi, kā peenahfas.

Man schteet, ka wijs, ko schis amerikānu ahrstis tur stahstija, ir tihri amerikāniskas mulkibas un plahhtičanas. Wezs sakams wahrds tatschu mahza, ka ik uš 100 zilwekeem esot weens mulkis. Kapehz tad gan newaretu starp 7000 ahrsteem, kuri kongresā peedalijās, atrastees weens pusdullis amerikaneetis, kas šarunā wijadas mulkibas un blehnas.

Meera kongresš Hagā.

Par Londonu buhtu gan loti daudj ko ratsiit, jo schai pasaulē pilsehstā ar wairak kā 6 miljoneem eedsihwotaju ir daudj interesanti, ko redset un dsirdet. Lai aprakstitu wišus sawus Londonas eespaidus, wajadsetu istehret daudj papira un tintes, kā ari daudj laika. To jau nu gan man schehl nebuhtu, bet tā ka schis aprakstis isnahktu par garu, tad schini burtņizā to naw eespehjams eewetot. Tapehz esmu nodomajis šaraksit par saweem Londonas peedsihwojumeem šewischku grammatinu, kuru wehlaš laidischu klajā. Schoreis aprobeschoschos tikai ar sawa atpakal zelojuma aprakstu.

Sawu atpakalzelojumu es atkal ussahku kugi, tikai schoreis nebrauzu wis atpakal uš Hamburgu, bet dewos uš Holandi, jo gribeju apstatit ari Holandes pilsehstas, kur dahrgee briljanti teef slihpeti. Gribeju apstatit wezo, krahschno Amsterdamaš pilsehstu, kur ir peedsimis, dsihwojis un daschadi wajats tizis pasihstamais filosofs Spinoza.

Solande nonahzis wispirms es paliku daschas deenas tuwafaja Hagas pilsehta, kur man bij laiks scho to usrafsiit un attehlot eespaidus, kahdus schi pilsehta us mani atstahja.

Tas bija toreis, taisni tai laika, kad Tuwajos Austrumos patlaban bij notikuschas diwas leelas un asinainas kaujas un kad isredses us trescho karu wehl bij loti leelas, jo neweens newareja galwot, waj Balkanu walstis turès tos apsolijumus, kuras tas zita zita bij dewuschas. Na launs ismeeklis tad skaneja wehsts, ka schai pascha laika kahda Reetumu Ciropas stuhriit, Hagas pilsehta sanahzis starptautisks meera kongrejs, pee kura atklahschanas wispahrejame meeram un wina nosihmei preeksch wisas pasaules un wisam tautam usfaukti swinigi toasti un „lai dsihwo augsti!“

Un leelgabalu duhfona Balkanos schos toastus un augstas laimes fazeemus tad zeenigi pawadija. . .

Slgi schis kongrejs schoreis ari nestrahdaja. Wina darbi noriteja wisa klusiba bes leeka trofschna un bes fewischkas eejuhmas. Par wina bij dsirdams til tas, ko prese sawa deenas kronika ihsumà atsihmeja. Pat birscha, kur katra wismasaka kustiba leelaja pasaules politika tuhliit atbalsojas un leel fewi manit, Hagas meera kongresu schoreis pilnigi nokluseja.

Tai pascha festdeena, kad es Hagà ufturejos, schis meera kongrejs tika fshgts. Kongrejs bij peenehmis resoluziju, ka nahkoschais meera kongrejs noturams 1914. gadà Wina, bet pehz tam zekojoschais kongrejs — 1915. gadà San-Franziska, Amerika.

Kongrejs peenehmis bes tam wehl ari daudj zitas resoluzijas*) bet neweens netiz, ka scham resoluzijam waretu buht kahda praktiska nosihme un ka tas pateesiba tiks ispidbitas.

Kongresa pirma resoluzija atteezas us jaunatwehrtu Panamas kanali, kas tagad schkir Seemelu Ameriku no Deenwidus Amerikas un saweeno diwas pasaules juhras. Atlantijas okeanu ar Leelo Kluso okeanu. Resoluzija isteikti Seemel Amerikas Saweenoto Walstju waldbai eefneedsams luhgums, lai schis kanals nekahda gadijuma netiktu isleetsots kara noluhkeem, bet lai tas kalpotu weenigi tirdsneezibas un ruhpeezibas wajadsibam.

*) Materials par kongresa resoluzijas protokoleem ir nemts no laikraista „Moment“ iswilkumeem.

Otra resoluzija kongrejs nolehma isfuzit sawu pateizibu Saweenoto Walstju presidentam par wina simpatisko istureschanos pret kongresu.

Trescha resoluzija isfazita wehleschanas, lai wisas beedribas un fabeedribas simpatisetu pasaules meera idejas un lai tas schai sina apweenotos ar telegrafa agenturam un presi.

Bes tam kongrejs isfazijis sawu apmeerinajumu un peekrišanu amerikam presidenta preekschlikumam, ka turpmat wiji strihdi starp daschadu walstju waldbam, kuri diplomatiska zela newar tik isfchirti, nododami starptautiskai komisijai un isfchirami no Haagas schfihreju teefas.

Na redsams, wisas schas resoluzijas ir tikai wahrdos eetehrptas wehleschanas, kuras neweens naw speests ispidbit. Wisam scham resoluzijam ir tikai teoretiska wehrtiba, pateesa dsihwe tam pahraf masa nosihme, it ihpajchi tagadejos apstahkos.

Buhtu tomehr leela maldiba domat, ka scheem meera kongreseem naw gluschi nekahdas nosihmes. Pasaules wehsture schee kongresi eenems leelu weetu un bes schaubam tagadejais darbs nebuht naw tik nederigs un maswehrtigs, ka tas isleekas, jo meera kongresi rada pamatu nahkotnes augligakeem darbeem. Schai azumirkli, kad karisch wehl spehle galweno lomu, meera kongresam mas kas eespehjams, bet nahkotne tam war buht leela nosihme, tam wajag iswehrstees un tas iswehrtisees par pateesu regulatoru tautu dsihwe.

Pasaules meera ideja nebuht naw jauna, bet deesgan weza. Saw pagahjuscha gadu fimtena sahsumà Anglija un Schweizel nodibinajās wairakas beedribas, kuras bij few sprauduschas par mehrki sagatawot zeku pasaules meera idejai.

Pirmais meera kongrejs tika noturets 1848. gadà Briselē. Wehlaf lihdsigi kongresi ir gandrihs ik katru gadu notureti daschadās reetumu Ciropas pilsehtās. 1867. gadà schahdu kongresu notureja Genfes pilsehta, Schweizija.

Ap 1881. gadu schahdu beedribu Ciropà bij jau kahdas 20—30. Tas bij daudj leelakas tapuschas un weda dsihwu agitaziju pasaules meeram par labu.

1889. gadà jau bij eespehjams safaukt Parise pirmo wispahrejo pasaules meera kongresu.

Otro šchahdu kongresu notureja Londonâ, trescho Româ u. t. t., katru gadu kahdâ zitâ pilsehâtâ.

Ar laifu šchee kongresi bij jau nodibinajuschî starptautisku meera biroju Bernas pilsehâtâ. Meera idejas labâ ir strahdajuschî daudj eewehrojani wihri un šabeedriſki darbineeki. Starp meera idejas šparigakeem weizinatajeem minami ari Paſſi, barouese Berta fon Suttner, un daudj ziti.

No leela šwara ir, ka šchai eewehrojama kulturalas kustibâ neween ſinatnu wihri un šabeedriſki darbineeki, bet ari waldneeki, keisari un kehinini. . .

Ideja dibinat Hagâ meera templi drihs ween atrada finansialu pabalſtitaju ameritanu miljaderi Andreja Karnedſchi, kureſch jau 1892. gadâ bij dahwinajis bagatu biblioteku, bet 1903. gadâ seedoja $\frac{3}{4}$ miljona gulſchu meera templa buhwei Hagâ preekſch Starptautiškâs ſchkihreju teesâs.

Pamata akmeni ſchim templim lika 30. juliâ 1907. gadâ. Wehlaſ wiſas waldibas ſneedſa ſawus pabalſtus, lai ſcho templi waretu uſzelt jo diſchaku un kraſhchnaku. Wahzija dahwinaja dahrgus dſelſs wahrtus, Daniija — ſkaiſtus fontanus, Norwegija — granita akmenus, Italiija — marmoru, Belgija — galwenâs eeejas durwis no tihra bronſa, Auſtriija — kraſhchnaus trona lukturus, Turzija — dahrgus tepikus un Kreewija daudj dahrgu leetu u. t. t.

Te tad nu ir pirmâ weeta, kur wiſas tautas war draudſigi ſatikttees; un ſchim meera templim wajadſeja tai laikâ, kad es tur eerasdos, pehz trihs deenam tiſt atklahtam.

Sapeemin ari, ka meera idejas weizinaſchanas ſinâ leeli nopelni ir Dr. Aſſeram (pehz tautibas ebream).

Lai ſapraſdams, ka ar meera templa nodibinaſchanu ween wehl newar tiſt panahſts paleekams meers starp wiſam tautam, wiſch meera kongreja pirmajâs ſehdês eefneedſa ſawus preekſchlikumus un jaunu starptautisku likumu projektus, kurus kongreſam wajadſeja zaurluſkot, ja wajadſigs, pahrgoſit un papildinat un tad apſtiprinat, bet wehlaſ zelt wiſam walſtim preekſchâ parakſtiſchanai.

Šcheem starptautiſkajeem likumeem jabuht teem pamata afmeneem, uſ kureem wehlaſ buhwejamſ pateeſâ paſaules meera ehka.

Trihs deenas wehlaſ notika meera templa ſwiniga atklaſhchana, ko ſaweem laſitajeem gribu ſche aprakſtit.

Meera templa atklaſhchana notika Holandes kehnineenes un 42 walſtju waldibu preekſchſtahwju klahibuhne.

Wiſas eelas bij ar karogeem un puķu wijam kraſhchni iſpuſchkoſtas. Tuſktoſcheem un atkal tuſktoſcheem leeli kauſchu bari pildija Hagâ eelas un garâs wirknês pluhda uſ Wezo Schoeniwegas eelu, kur milſigais meera templis, kas tai deenâ ſlihta puķes un wainagos, ir uſzelts.

Jau no paſcha agra rihta kehniſchigâs ekipaſchas ſahka weſt uſ meera templi augtos weeſus, it ihpaſchi tās perſonas, kuras bij pagodinatas ar eeluhgumu peedalitees pee atklaſhchanas akta.

Pulkſten $\frac{1}{24}$ pehzpusdeenâ kehniſchigâ ekipaſcha atweda kehnineeni lihdj ar winas wihru un behrneem.

Pee eeejas meera templi kehnineeni ſanehma ſcha templa preekſchſehdetajs. Turpat bij ari miljardera Karnedſchi ſekretars. Meera templa peekemama ſalonâ kehnineeni tika ſtahdits preekſchâ ameritanu miljarders Karnedſchi lihdj ar kundſi.

Wehlaſ wiſi atklaſhchanas ſwehtku dalibneeki ſapulzejâs ſehſchu ſahle. Tur bij wiſi miniſtri, diplomatiſkais korpuſs, ſchkihreju teesâs pahrwaldibas padome un wiſi 40 ſchkihreju teefneſchi no wiſam paſaules malam.

Swehtki eeſahkâs ar Karnedſchi seedojuma komitejas preekſchſehdetaja Wan Karnebeka rumu ſranſchu walodâ. Wiſch aſſrahdiija uſ meera idejas augsto moraliſko wehrtibu un iſſazija ſawn preku par to, ka ſchkihreju teeſa tagad wareſhot apnieſtees pate ſawâ namâ.

Pehez tam wiſch greeſâs ar ihſu, ſpezialu uſrunu anglu walodâ pee Karnedſchi, iſſazidams tam pateizibu wiſas kulturalas paſaules un wiſu 42 daſchadu waldibu preekſchſtahwju wahrdâ, un apgalwodams, ka wina wahrds nekad netiſchot aiſmirſts.

Tad runatajs atſtaſtiija wiſu ſcha jaunusbuhwetâ nama wehſturi un nodewa ſchkihreju teesâs pahrwaldibas padomes preekſchſehdetajam, miniſtram Wan Swindernam mahſkligi iſſtrahdato ſudraba atſlehggu, kuru wahzu waldiba bij likuſe pagatawot preekſch winas paſchas dahwinateem dſelſs wahrteem.

Pehez meera templa atklaſhchnas zeremonijas, kehnineene, ſawa wih-

ra pawadibâ, swinigas prozefijas preekschgalâ istaigaja wiſas nama telpas. Drkeſtrs pa tam ſpehleja attezigus muſikas gabalus.

Behz tam miljarders Karnedſchi tureja ihju, bet koti kodoligu un pareiſu rumu. Winſch ſazija:

„Beidsot taſchu ziwiliſetâ paſaule ir atſinufe, ka leelakâ ſwehtiba, kaſ ween war buht, ir meers. Lehnam, koti lehnam zilweze ir nahkuſe pee tās pateefibas atſinas, ka daſchadas tautas newar dſihwot katra par ſewi noſlehguſes, bet ka tām jadſihwo zitai par zitu. So katra tauta iſmaina ſawus produktus ar kaſdu zitu tautu.

Tautas newar dſihwot no ta ween, ko tās paſchas raſcho. Pee-mehram, Anglija ir neiſbehgami ſpeesta eewest pahrtikas lihdseltus no zitām ſemem. Ja kaſdâ deenâ pahrtikas produktu eewechanu Anglija pawijam aiſleegtu, tad ſchis ſemes eedſihwotaji gluſchi weenkahrſchi iſmirtu badâ. Tapat ari zitas walſtis, kur eedſiwotaju ſkaiſs ſtipri pee-audſis, ir ſpeestas leelakâ waj maſakâ mehrâ eewest pahrtikas produktus no zitām ſemem.

Tâ Wahzija pehdejâ gadâ ir eeweduſe pahrtikas produktus par 75 miljoneem mahrzinu ſterlinu, Franziya par 56 miljoneem un pat Amerika ir ſchos produktus no zitureenes eeweduſe par 71 miljonu mahrzinu ſterlinu.

Tâ tad mehſ redſam, ka weena tauta uſtur otu un tapehž ari winu ſtarpâ nedrihſt buht weetas naidam un kareem, bet jawalda meeram, kaſ wiſeem neſ tikai ſwehtibu.

Bet ja tomehr gaditos, ka kaſdreis iſzeltos neſapraſchanâs, domſtarpibas un kildas, tad labakais lihdselkis kildu nobeigſchanai un ſaderibas atjaunoſchanai ir — nodot apſtrihdamâs leetas ſchâs ſchſihreju teefas iſſpreſchanai.“

Peekrahptais wihrs un ſchſihreju teefa.

Kad es wakarâ atgreesos atpakal ſawâ weefnizâ, pee manâm durwim kaſds peeklaweja. Uſ manu „eekſchâ“, iſtabâ eenahza kaſds wiſreetis, paſemis no auguma, ar platu gihni un plakanu degunu.

„Utwainojeet“, winſch mani uſrunaja, „ka es juhs trauzeju, bet apakſchâ weefnizas ſweſchneeku ſaraktâ es laſiju, ka juhs eſeet no

Kreewijas, tapehž es gribu ſew atlautees juhs luhgt, waj juhs nebuhtu tik laipni un newaretu man dot kaſdu labu padomu?“

Uſ to es winam atbildeju, ka neefmu nekahds adwokats un ar padomu doſchanu nebuht nenodarbojos, bet winſch palika pee ſawâm domam, ka es tomehr warbuht warot winam dot labu padomu, waj kaut kâ zitadi iſpalihdſet.

Lai gan ſchis wihrs neatſtahja uſ mari nekahdu labu eefpaidu, tad tomehr es winam atlahwu iſſtaſtit tam ſawas behdas, lai dſirdetu, ko tad winſch iſſtenibâ no manis grib.

Tad winſch uſſahka gari un garlaizigi ſtaſtit par ſawu likteni, bet es tomehr pazeetos, kamehr tas bij wiſu iſſtaſtijis, zeribâ, ka warbuht tomehr wareſchu buht winam palihdſigs.

Un winſch man paſtaſtija ſekoſcho:

„Es eſmu no Rijevas. Lihds ſawam 40 muhſcha gadam es nodſihwoju meerigi un labi. Eſmu eerehdnis kaſdâ leeltirgotawâ.

Lihds ſawa muhſcha 40. gada es neſajutu nekahdas wajadſibas prezetees, jo, pirkahr, man neka netruhka. Man bij ſawa iſtaba kaſdâ godigâ gimene. Mana paſſijas turetaja iſmaſgaja manu welu un pagatawoja man ehdeenu, iſwahrija un iſzepa, ko ween es wehlejos. Algas es dabuju 60 rbl. mehneſi un kabatâ man nekad netruhka ſihtas nandas. Rapehž man, kuram galwâ paſpihdeja jau pa kaſdam firmam matam, lai nahktu prahtâ prezetees? To es nemaſ newareju ſapraſt.

Drfahrt, kad kaſdreis eedomajos par prezeſchanos, tad ſchâs domas man tuhli aiſdſina bailes no leelajeem iſdewumeem, kaſ laulibas dſihwê zelas. Es labi ſinaju, ka ſcholaiku ſeewam ir koti daudſ kaſ wajadſigs, ſchodeen jaunus kurpes, rihtu jauna zepure, drihſ tahdi zim-di, drihſ atkal zitadi. Bet kur tad pahrtika un zitas ſaimneeſibas wajadſibas? Waj ta kaſda neeka leeta? Seeks kartupeku ween maſkâ 60 kap. un kur tad wehl wiſs zits. . .

Un pee ſawas maſâs algas 60 rbl. mehneſi es lai prezetos? Ne! To nu gan nekad!

Te man gadijâs nelaima. Uſnahza ſlimiba. Gruhts klepus mozija mani deenâ un nakti, tâ ka nekur newareju glaſhteet. Miſgahju pee ahrſteem, pee ween pee otra. Tee man parakſtija daſchadus pulwerus u. z. ſahles, bet leela labuma no teem nebij.

Beidsot ahrſts man paſazija, ka man wajagot iſbraukt uſ kaſdu

laifu uf laukeem fwaigâ gaisâ, tur es ahtri ween uslabofchot fawu wejelibu, bet ja ne, tad es drihs ween nomirfchot.

Tas bij man smags fiteens. Man ne par ko negribejâs braukt uf laukeem, fahumos, jo es labi finaju, ka fchi fahumneeziba aprihs wifus manus masos eetaupijumus. Bet mirt man ari negribejâs.

Zauru nakti es laufiju galwu. Irdomajos gan fchâ, gan tâ. Bet flepus ari tai nakti mani loti mozija. Weidsot es tomehr apnehmos isbraukt uf laukeem. Es usmekleju few kahdu loti labu wasaras dshwofli. Wasarniza bij klusa un meeriga un tâ es paliku par „fahumneeku“.

Pirmâ deenâ es tur jutos loti labi. Saule gaischi fpihdeja un es guleju fawâ karinamâ tihlâ stary kokeem un fapnoju. Man islikâs it kâ es buhtu behrns un ka mana dshwe tikai tagad eefahktos.

Bet otrâ rihtâ lija stiprs leetus, tâ kâ nekur newareju ifeet. Es mekleju fabeedribu, bet israhbijâs, ka wifâ fchai wasarnizâ nebij neweena pascha wihreefcha, isnemot, protams, mani paschu. Tikai feeweetes un atkal feeweetes. Ko lai es ar tam eefahku?

Trefchâ un zeturtâ deenâ leetus bija joprojam. Es biju pawifam nelaimigs un notreefts, jo no gara laika nesinaju kur dehtees.

„Safodita buhshana, ka te naw neweena wihreefcha“, es firdijos. „Waj tad teefcham lai leenu pee tâs feeweefchu bandas? Ne, tikai to ne!“

Peektâ deenâ es no gara laika biju jau ahrprahtram tuwu. Gahju fchurp, gahju turp, bet meera nekahda.

Weidsot isgadijâs tâ, ka biju speests ehst ar to feeweefchu bandu kopâ pusdeenas muhsu wasarnizas werandâ. Mani eepafihstinaja ar winâm. Winas dauds runaja par fcho un par to. Neka launa nedomadams, ari es peedalijos wina farunâs. Pee tam nekahdas flittas domas ne prahâ nengahza. Glufchi newainigâ kahrtâ es peegreesu fewifchku fawu wehribu stary wifâm tam daudsejam feeweetem kahdai jaunai fkaiftai atraitnei, kura pastahwigi bij loti jautra. Jaatsihstas, ka winas nemitigo jautribu, attapigos jokus un smeeklus es fajutu kâ leelu baidu un man tad pastahwigi nahza prahâ mana ahrtâ wahrbi, kurfch man projam brauzot zeefchi peekodinaja, lai nenododotees ismifumam, bet lai pastahwigi esot jautrs un preezigs, jo tas esot loti labi preefch wejelibas. Tapehz naw nekahds brijnumus, ka man fchi jautrâ un dshwes preezigâ atraitne no fahktâ gala loti eepatikâs. Man palika loti

labi ap firdi, jo es domaju, ka winas jautriba pazels ari manu no speesto gara stahwofli un atstahs labu eefpaidu uf manu gara stahwofli.

Tâ es eefahku ar fcho jauno atraitni arween beefchaf un beefchaf fatiftees. Mehhs farunajamees, jokojam, smehjamees, dfeedajam, dejojam un wifadi trakojam. Tagad man wairs nebuht nebij garfch laiks un mani bahlee waigi drihs ween atdabuja fawu agrako fpirgtumu un fwaigu fahrtumu. Pascham few par leelu brijnumu es drihs ween fahku pret fcho jauno atraitni tâ kaut ko fajust, ko es lihds tam laikam nebiju fajutis ne pret weenu paschu feeweeti.

Mehhs gahjam beefchi uf mefchu diwatâ pastaigatees un pasudam tur uf wairaf stundam. Kâ wehraf dabuju finat, tad wifâ kaimini jau fen bij fahktufchi par mums abeem dauds ko runat.

Tâ pagahja kahds mehnefis. Te peepefchi kahdâ jautâ deenâ fkaiftâ atraitne fajija uf mani: „Waj fini ko?, Wifâ kaudis jau loti dauds runâ par mums un stahsta wifadus neekus. Kapehz mums jakauj fweefcheem zilwefeem tik dauds par mums runat? Labaf darifim tâ, ka wifâ kaudis pasaulê dara, es esmu brijwa un tu ari esi brijws. Labaf apprezefimees.“

Ko es toreis lai buhtu zitu darijis? Sawu wefelo prahtru es toreis biju pasaudelis un tai brijdi es newareju fkaiftâs feeweetes kahrdinajumam preti atturetees. Es isfajiju fawu peekrifchamu un tai paschâ wasarnizâ mehhs apprezefimees un nodsehram kahfas.

Uf Rijeku mehhs atgreesamees jau kâ wihrs un feewa. Wasarnizâ wina bij gandrihs wifu laifu uf mana rehkina dshwojufe; winas leelâ bagafcha 10 pudu smagumâ tika ari uf man rehkina uf dselsszela nodota. Wahrdu fakot, es maksaju par wifu, kas tik winai bij wajadsigs, jo es jau wehl nebiju normalâ gara stahwofli.

Kad pirmais mihslestibas reibonis bij pahrgahjis, es atgreesos atpakal fawâ weikalâ. Wifâ mani darba beedri mani apfweiza un nowehleja man labu laimi. Tikai prinzipals fajija, ka es esot „eekritis“.

Un ko juhs domajeet? Trihs deenas pehz tam, kad es ar fawu jauno, fkaisto un jautro feewinu biju eewilzees fawâ jaunajâ dshwofli, wifas leetas tur eenefis un wifu eefahrtojis, mana feewina kaut kur isgahja un atgreesdamâs atweda few lihdsi 5 dshwus un jautrus, bet ari stipri badainus behrns, kâ fawu bruhthes puhru. Sekams es no fawa pahrfteiguma paguruw attaptees fchis behrnu bars, kâ isfalkufchi

wilzeni, usbruka atlikušcheem kahsu ehdeeneem, kuhkam, zepumeem u. t. t. Nebij i ko redset, kad tas wijs bij nosudis. Bet ar to weer tee sawu issalkumu wehl nebij apmeerinajuschi. Wehl tai pašā deenā tee bij norijuschi pahris leelus maišes klaijus, wišas dešas, soju tautus u. t. t.

Šakeet pašči, waj es gan to domaju, kad isbrauzu us laukeem sawu wešelibu ušlabot, ka es tur tik stipri eekritischi?

Ar maneem 60 rubkeem mehneši nekahdi nepeteet preešch septinam personam, lai daudš maš peeklahjigi waretu dšihwot un lai wehdars nepalittu tukšs.

Buhs leeki peefihmet, ka wijs mans mihlestibas reibonis tagad us reifi bij issudis un mehš ar sawu seewu pahrgahjam kara stahwofli Jan pehž 4 nedefam es gribeju no sawas seewas šchirtees, bet ta no šchiršchanās negrib-še dširdet.

Tad es aishghju pee mahzitaja, apšuhdseju sawu, seewu ka wina mani negehligi peekrahpuše un luhdsu to, lai man dod padomu, ka es waretu no winas wakā tikt. Bet mahzitajs man arbildeja, ka behrnu dehl neefot nekahda eemešla laulibu šchirt. Ja manai seewai pehž kahjam behrnu wairs nebuhtu, tad tas warbuht gan waretu noderet par laulibas šchiršchanās eemešlu, bet tagad, kur Deewa šwehtiba redsama tik pat ka us delnas, neefot ne masakā eemešla to darit.

Tad es apšuhdseju sawu seewu pee meerteefnešcha, bet ari tur iskritu zauri, jo ari meerteefnešis bij tais pašchās domās, ka man neefot nekahda eemešla šchirtees.

Tā ka tahdā kahrtā es Rijewā nefur newareju dabut taišnibas, tad es atnahzu schurp us Hagu, jo esmu dširdejis, ka te efot tagad eerihkota pate leelakā šchihreju teesja pašaulē. Tad man tuhliit eekrita prahtā: Us tureeni tew tik wajag dotees un pee šchās teesšas greeštees. Dee kungi tewi atšchirs no seewas us weetas un tu buhfi atkal laimigs zilwešs, kahšs biji agrak. Bet tā ka es šche šwešchā pilšehtā neweena nepašihstu un nesimu, pee ka man wispirms jagreešchas, tad dabujis sinat, ka ari juhs ešcet no Kreewijas, es nolehmū greeštees pee jums ar luhgumu palihdset man, ka waru pee teem šchihreju teefnešchu kungeem peektuht un wineem sawu nelaimi ištahstīt. Jums warbuht šchi pilšehta ir pašihstama un juhs šaproteet wina walodu. Man te wišs šwešchš un ar walodu jau nepawišam neet, nekā newaru šarunatees un šapraštees.

Pats par sewi šaprotams, ka man zits nefas neatlika, ka wina besprahtigo luhgumu atraidit.

„Redset, draugs,” es winam pomahzofchi šaziju: „juhs ešcet pa-wišam nepareiši šapratuschi to wahrdu „šchihreju teesja”. Šchi augstā teesja ir nodibinata spezialī preešch tam, lai išchirtu domstarpibas starp wešelām tautam un walstim, bet newis lai atšchirtu wihrus no behrnu bagatām seewam. Labakais padoms, ko es jums waru dot, buhs šchahšs: Brauzeet atpakal us Rijewu un mehšineet šadšihwot ar sawu seewu meerā un šaderibā. Un kad juhs ar wina buhšet 7 gadus meerā un mihlestibā nodšihwojuschi, tad zerams, ka jums buhs wehl septini behrni klast peenahkuschi. Tad jums kopā ar seewas agrakeem behrneembuhs apalšch duzis behrnu, un kuzch zilwešs gan lai nepreezatos un nejustos laimigs par tahdu Deewa šwehtibu?..

(Turpmat wehl).

Godalgots
ar 5 šelta un
3 šudraba
medaleem.

Ministrijas
goda dip-
loms 1911.
gadā.

Grand Prix Romas ištahde 1911. gada.

Skaitnuma leepes „Ideal” 765.

Makšā 20 kap. gabalā.

Šcho seepju leelais patehrejums ir labakā leeziba, par wina augsto labumu.

Lai no maswehrtigeem pakaldarinajumeem išsargatos, luhdsam pee pirkšchanas labi eewehrot

Nr. 765.

Sanolin šilju peena seepes Nr. 765 atwabina no ahdas netihrumem.

Makšā 35 kap. gabalā.

Seepju un parfimerija fabrikas šabeedriba „Venus”
Markowicz un Blöhn.

wilgen
Nebij
iffalku
noriju

šawu

nam p
dars r

uj reij
Šau p
škiršd

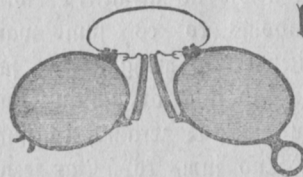
mani n
waretu
dehš ne
šam be
lauliba
tif pat

fritu zo
efot nel

bas, ta
gad eer
frita pr
stees. T

laimigs
neweena
dabujis
jums ar
kungeem
šchi pilš
šwešchs
un šapre

Labu padomū waru dot wišeem teem,
kuri jau gados wezaki
kluwuschji un kuru azis tapehž palikuščas wezatas, tā tā
teem grahmatu un laitrastu lašičhana ir apgruhtinata. —
Wišeem teem eeteizu eegahdatees no mana leelā krašjuma

labu kristala brilli

waj

pensneju: tehrauda, ni-
fela, jaunfel-
ta un setta (56%) eeseekamos
par daščadam zenam, kas wi-
neem atwehšs jaunās azis. Katra brille teek
preekšč katrām azim uš mata peemehrota.

Beš tam eeteizu **barometrus** no 3 rbl. 50 f.
kuru palihšsibu lihšdž 10 rbl. ar
juhš warat 24 stundas eepreekšč sinat naškofchās laika pahr-
maņas: wehju, wehtru, leetu, šaulainu laiku u. t. t., u. t. t.

Daščadus termometrus,

tā: istabas termometrus, logu termometrus un peldu wan-
nu termometrus.

Mikroskopus, lupas, lašamās
glahjes, degglahjes, wairo-
jamās glahjes,

tahlškatus

ar kureem war juhšjem tahlu redset u. t. t.

J. Gawronsky, Kuldigā.

Goda
diplomš.

1885. g.

Laukfaimneezibas un
ruhpnenezibas ištahde
Kuldigā.

Selta
medališ.

1911. g.

J. Gawronsky, Kuldigā (Kuršeme).

Firma pastahw no 1880. g.

Ar šcho laipni pašinoju, ka no šawa
Kreewijas zelojuma esmu atpafak atgreesees un
tā agrak ari tagad pagatawoju wišus

**graweera darbus un
kautščuka stempelus,
metala stempelus,
seegelus, petščastes**

u. t. t.

un lihšdju tagad wjadfigos stempelus apstellet
pee manis. Apšolu glihtu darbu.

Augstzeeni bā

J. Gawronsky.

Šche klast wezi stempelu paraugi.

Tagadejās zenās ir dargatās.

J. Gavronskis, Kuldigā

eewehl ſawu bagatigo

musikas instrumentu krahjumu,

fā: harmonikas, mandolines, wijoles, gitares, balalajkas; fleites, klarinetes, kornetes, ſignatu ragus un zitus puhschamus instrumentus par lehtu zenu.

Beſ tam leels krahjums italeeſchu ſtihgu,

fā: tehranda, ſihda, ſahr-
nu u. t. t.

ſahkot no 2^{1/2}
kap. lihds
1 rbl. gabalā.

At ſinibu rakſti.

Altu, kuru nopirku no J. Gavronſka firmas par 32 rub. ir loti teizama un ta iſdod mihlīgās ſlanas. Zeſabſ Eihruvs, Schepelu-Man-koſ, 12. oktobri 1913 g.

Alforda zihteri, kuru pirku no J. Gavronſka fga par 22 rub. eſmu loti apmeerināts. J. Laſmanis, Lutriau-Eglitēs.

No J. Gavronſka, Kuldigā eſmu pirzīs weenu gitari par 18 rub. ar kuru eſmu loti apmeerināts. Karliſ Grūnbergs, Kuldigā Kal-
na eelā 8.

Ar behra wijoli, kuru no J. Gavronſka fga nopirku eſmu loti apmeerināts. Labas ſlanas un ze-
na mehrena. D. Kreutzburg, Kul-
digā, Leepajas eelā 34.

No J. Gavronſka fga Kuldigā nopirku wijoli par 30 rub. un 4 ſpehlejamas lihſtes, ar to eſ eſmu loti pateizigs: A. Rintuſs Val-
tiſas ſkol. ſeminarā.

No J. Gavronſka nopirku B-kornetu (nikeleta) 20 rub. 52 kap. wehr-
tibā. Eſmu loti apmeerināts par deesgan lehtu zenu dabujis, nekā to buhtu pirzīs leelakās pilſehtās. Katram eſ eewehlu eepirktees pee
Gavronſka. J. Aringels, Slehtas Jaunarajos, Wentspils apr., feb. 1913.

Eſmu no J. Gavronſka pirzīs klarineti par 26 rub., kura ir loti teizama un eſmu apmeerināts. J. D. Kirſhteins, Brihwā Sahdſchā,
Draguņoſ, 16. marī 1912 g.

No J. Gavronſka fga, Kuldigā nopirku ween pahru ſectinūs (Becken) par 5,50 kap., kuri ir lo-
ti teizami un iſdod labas ſlanas. Ranku-Zerās. Jahnis Dſchmans.

Brahti Jakobſoni,

(Dib. 1835. g.)

Kuldigā, Paſta eelā nr. 5,

peedahwā lehti jaunakās konstrukzijas

lauſſaimneezibas maſchinas un ſemkopibas rihkus,

fā ari to reſerwu datas no ſlawenukām fabrikam. Beſ tam wehl peedahwā tagadnē labi atſihtos un praktiſkos peena ſeparatorus, efektu un kum-
maſchinas u. t. t., fā ari weloſipedus un tās reſerwu datas. Pirmā labuma iſhtās angļu
ahdas, fokwilnas un kanepju dſenamās ſit-
fnas weenfahrschas un mehrzetas.

Luhdsu nepeezeſchami eewehrot!

Par wolti

juhju puhles nebuhs, kad jums kahda peedeeniga dahwana buhs wajadſiga uſ wahrddeenu, dſinumdecenu waj ſaderinaſchanam, kahjam, ſeemſwehtkeem, tad wiſpirms greeſchatees

J. Gavronſky weikalā, Kuldigā, kur juhs atradiſit praktiſkus jaunſuhtijumus un ſkaiftas leetas par lehtu maſku.

Peē ſelta ſahbaka!

Peē ſelta ſahbaka!

Glihti un iſturigi apawi teeſ iſgatawoti paſcha darbniza.

Turpat dabujami pirmā labuma

Petrogradas un Prowodniſka galoschas.

J. Erdmans, Kuldigā,

Leepajas eelā 21, Schwarzā namā.

Us Kuldigu pee Gawronfka

Itkatris projam brauzat
Un, ja kam kaut ko wajaga,
Pee wina nopirkt trauzat!
Tur dabut war it wiſu ko,
Zif wehletees ween ſpehtu,
Un prezi paſchu labako,
Pee tam par zenu lehtu!

Ku klaht jau jautais **pawafars**
Un wafara ſchurp ſteidſas.
Top jaunekteem jau jautraks gars
Un seemas ſtumjas beidſas;

Teewehtlas iſeet **ſalumõs**
Un iſpreezatees ballõs;
Bet newar eet tur **kaſchokõs**,
Un ſiltõs ſalla **ſchallõs**;

Tur wajag **ſtulpu**, **ſlipſchu** ar
Un **krahſinu** jo glihtu!
Pee **Gawronfka** toſ dabut war,
Waj baltakus par frihtu!

Bet klaht pee glihtem **krahſineem**
Wehl zitam kam ir weeta,
Tur jabuht ari **pulkſteneem**
Kam **kehde** ſeltõ leeta;

Un ſkaiſteem, labeem **gredſineem**
Kas ſaulõ laiſtas, dſirſti,
Kas iſrotati akmineem,
Lai iſpuſchfotos pirkſti!

Bet **pulkſteneem** no nikela,
No juðraba un ſelta,
Kur nemtu lai beſ nikela,*)
Kam ſlawa naw wehl pelta?

Kur pehrkot winaſ apgalwõs,
Ka ees uſ wairak gadeem?
Toſ **Gawronfka** jums tahdus dos
Kas ees uſ radu radeem!

*) Beſ nifa, wainõs.

Un **gredſeneem** beſ wiltibas,
Ar ſlawu iſplattiu,
Winaſch pahrdõd, kam tik eegribas,
Ar wahrdu eerakſtitu!

Un tadeht wini noder tur,
Kur mahjo mihleſtiba:
Itkatram, kas toſ pirkſtos tur,
Miht ſirdi uſtiiziba!

Un kur tad ſkaiſtas **braſletes**
Un **auſkari**, un **broſchas**!
Ar tam zif ſkaiſtas jaunekles!
Zif apburoſchi koſchas! . .

Bet **pehrem** wara leeliſka,
Pee kuras ſirdis ſaiſtas,
Tik tad, ja toſ no **Gawronfka**
Ir kaſdam rokõ laiſtas!

It ihpaſchi tas jaſaka
Par **ſwehtlaulibas rinkeem**;
Kas nopehrk toſ pee **Gawronfka**
Tam paeet muhſchõs beſ krenkeem!

Un tadeht tik pee **Gawronfka**
Itkatris ſchurpu brauzat
Un ja kam kaut ko wajaga,
Pee wina nopirkt trauzat!

Kam mamma, papuſ ſweſchumõ,
Waj mahſas, brahli, draugi,
Waj mihtaka kur tahlumõ,
Pee **Gawronfka** eet raugi!

Tur ſkaiſtas **laimes kartites**
Uſ ſuhtitaja gaida,
Tõs katram ſaldus preekus nes,
Kam ween tik winaſ raيدا.

Un ja naw mahjõ **ſihmula**
Waj **kahtina** waj **tintes**,
Tad kaut ar nawa rubula,
Naw jakeras pee plintes:

Tik aiſej ween pee **Gawronfka**
Tur wiſu tuhlin guhſi,
Un ſirds tew paliks meeriga,
Tu apmeerinats buhſi! . .

Un zif tur ſkaiſti **papiri**,
Un **grahmatas** ar **tahdas**,
Ko leetot war pat kantori
Un katris, ka tas rahdas.

Un ſkolneekitur **tintuizas**,
Lai katris nopirkt kuhdas!
Tam lihðſas ari **burtuizas**,
Kas paſchas labo kuhdas!

Bet kur gan leetus **mehteli**
Un kreetnee leetus **ſargi**,
Kas noder, kad puhſch weeſuti,
Kad trako wehji bahrgi.

Ar puhſchot lehnai **wehſminai**
Kas puku ſeedus lihgo,
Un ſkanot ſaldai dſeeſminai,
Ko lakſtigala ſtiho.

Pee **Gawronfka** ir jaſteidſas
Lai ſeepites ſew pirktu,
No kurem bruhnumõs nobeidſas
Un dara ſeju ſchirgtu!

Pee wina pirktam ſeepitem
Ir brihniſchkiſiga wara:
Jo waidſinus tõs ſtukitem
Pat ſneega baltus dara!

Un tadeht prom pee **Gawronfka**
Itkatris tuhlin brauzat
Un ja kam kaut ko wajaga
Pee wina nopirkt trauzat!

Ko leetam **galanterijam**
Tur dabut war zif tihtas,
Ko leelam un no maſinam,
Gan taiſnas gan ar lihſas.

It ihpaſchi ir jaſteidſas
Tur nopirkt **naudas mafi**:
Iſ wineem nauda nebeidſas,
Kaut tehretu pat trafil!

Ar **papiroſu kaſtinam**
Un **zigaruizem** ari,
Schim ſmehtetaju paſinam,
Miht klaht ſchee laimes gari:

Nekad tas tufſchas nepaleek,
Kaut ſmehtkõ zauru deemu,
Jo ſmehtetajam deeſgan teef
Ar papiroſu weemu!

Bet teem kas ſmehtkõ zigari,
Teem ari pangſnõ peepas,
Un teem, kas kungi, wagari,
Teem **tahſſkatamõs trubbas**.

Ja wehtlas redſet mehneſi,
Waj ſwaigſnes, waj ar ſauli,
Pee azim **truhbu** peeneſi,
Un brihnumõs dreb kauli!

It wiſi tahlee ſpihðekli
Tew preeſchõ gul pee kaſjam!
Un maſinaſee putekki
Pat iſleekas par mahjam!

Bet titai tas gan jaſaka,
Ka labas ſchitõs leetas
Tik tad, ja tõs no **Gawronfka**
Ir ihretõs waj pirktas! . .

Un tee kam redſe ſtimiga,
Kas redſ par klahtu, tahlu,
Kam wajag **brilnu** palihgõ
Un ne wiſ zitu ſahtu,

Pee **Gawronfka** lai ſteidſas tee:
Tur **brilles** labu labõs,
Kam ſtikli taiſnee, lozitee,
Kas redſi ilgi glabas.

Bet **brilles** pirkk no uſſkata
Jau naw nekahda prahta
Un tadeht prom pee **Gawronfka**,
Pee wina aparata,

Kurſch **brilles** azim peemehero,
Lai redſi ſpehginatu,
Un katris kas to eewehro,
Stahw gaiſmas deewe klauhtu!

Un lai ar fihkeem burtineem
Sew azis nepostitu,
Waj nodilufcheem seegeleem,
Waj fihmejot ar krihtu

Tad janopehrt ir **schablonaš**.
Tam eefihmet war welu
Un apdrukaf pat **robefčas**,
Un **stabinuš** ap zeku.

Ar freetnuš, fkaiftuš **ſchtempeluš**
War dabut pat waj ſimteen,
Un **ſeegeluš un wenfeluš**,
Ar lepnafajeem burteem!

Tad ari aukleš, mamminuš
Naw ſpeeftaš eet uš tirgu,
Zai pirtu **behrueem leetinaš**,
Ka: **wihru, ratuš, ſirgu**,

Waj meitenitem **lelliteš**,
Kam iſſpuruſchi mati.

Kam fkaiftaš kuplaš fleittiteš
Un it ka dſihwi ſkati.

Pee **Gawronſka** it wiſu to
War nemt waj ſpaudu,
Pee tam par maſku lehtako,
Par tihri ſmeekla naudu!

Un waretu ta uſſkaiitt
Waj ſimteen labu leetu,
Kaš katri ſpehtu aplaimot,
Kurſch winuš nopirkt eetu,

Bet leetaš taš pee **Gawronſka!**
Tadehſt pee wina brauzat
Un ja kam kaut ko wajaga,
Pee wina nopirkt trauzat!

Tur dabut war it wiſu ko
Ko wehleteeš tiſ ſpehtu,
Un prezi paſchu labako
Pee tam **par zenu lehtu!**

Auſtzeenibà

J. Gawronſkiš.

**Kuldigà, uš Leepajaš un Wentſpila eelu
ſtuhra, Graba nama.**

Lai pni luhduſu zeen publiku turpmaš eewehrot ne tiſ ween **ſilaš
brilleš** ka maſa weikala iſkahrtni, bet ari uš tam **ſihmeto wahrdu:**
jo daudſi mani konkurenti uš jaweem weikaleem iſkahrſchi taħdaš pat
brilleš, zaur ko publika top koti malbinata.

Preeksch kahaš un ballem

eeteizu ſawu bagatigo iſwehli
linu **welaš**, ka: **elſinu preekſchinaš**, **apkafliteš**,
manſchetuš u. t. t., ka ari **papira wela**,
balta un kraħaina.

Jaunakà ſaſona ſchlipſeš,
wiſadaš kraħjaš.

**ſkaiftuma ſeepuš, oderi, pomadeš, bruħteš plih-
wuruš, marſchalu pukeš, zinduš, kotiljona
ordenuš, iluminaziju laternuš, konfeti, ſkati
kartuš amora paſtam.**

**Daſchadaš kaħſu, dſim-
ſchanaš: un wahrda deenu
dahwanaš,**

ka: jaunſudraba ſerwijaš, zutura trauzinuš, modinatajuš pulk-
ſtemuš, rakſtamaš leetaš, lukturuš, puķu wahješ, galda
naſchuš, ſpoguluš wiſadaš leelumuš leetuš ſarguš un leetuš
mehteluš.

Aħdaš prezeš, ka: portimonejuš, maſuš, zeka
ſomaš, wehſtutu mapuš
u. t. t.

Dreħbju, galwaš un ſobu birteš un femmeš.

Kabataš ugunotajuš, gaiſchaš laternaš, miſturu graħmatinaš'
matu femmeš, atlaſa lentaš, **peħleš** daſchadaš kraħjaš,
kafla ſehditeš ar medaljoneem, jaunſelta broſchaš, ſpee-
kuš, ſekuš, ſtikla lukturuš, **gumija joſtaš**, ekelejamaš
adataš, zelojuma kurwjuš, tſchemodanuš u. t. t.

Wiſpahrigi pee maniš juħš warat dabuht wiſaš
taš prezeš, kuraš zitur **Kuldigà naw dabujamaš**

J. Gawronſkiš, Kuldigà.

Eurpinajas parakstīšanas un awiži

„Jaunā Awise”

ar 1. janvāri 1914. gadā,

uſſahkot ſawu treſcho gada gahjumu, iſnahk trihs reifes nedelā: otrdeenās, zeturtdeenās un ſeſtdeenās.

„**Jaunai Awisei**” naw ſtingri weetejās nokrahſas. Nā progrewi demokratiſks un pilnigi neatkarigs laikrakſts wina cenem ihpaſchu weetu latweeſchu awiſchneezibā, peegreesdama wehribu weetejem jautajumeem tikai tih daudſ, zil daudſ teem ir wiſpahrejā noſihme. Tikpat daudſ ta eewehros zitureenes weetejos aptahklus, kaſ winai jo ſewiſhki eeſpehjamſ, pateizotees ſaweem daudſeem ſinotajeem.

„**Jaunā Awise**” uſmanigi ſekoſ wiſeem notikumeem eeſch- un ahrſemēs un jo ſewiſhki Baltiſas dſihwē, un ſneegſ par teem pilnigus un wiſpuſigus pahrkatus; ſewiſhku wehribu wina peegreesi muſhu drubſchainās dſihwes ſahpigakeem deenas jautajumeem, daſchadu walbibas organu ſikundoſchanas darbībai, ſemkopības, patehretaju un ſihkredita kooperacijai.

„**Jaunai Awisei**”, iſnahkot trihs reifes nedelā pee paleelina- ta redakzijas ſaſtahwa, buhs eeſpehjamſ eewehrot ari tās nodalaſ, kā: teeſlectu un tirdſneezīſto, kurām lihds ſchim aif telpu truhkuma bij japaleeſ nowahrta.

„**Jauno Awisi**” katru ſeſtdeenu pawadis plaſchs literariſks peelikums ar ſatiriſku nodalu. Peelikumā tiks eewetoti ſahſti, dſejoli, bildeſ, karikaturas u. t. t. ſatiriſkā nodalā muſhu labakee ſatiriki grai- ſes dſihwes taunās puſeſ.

„Jaunā Awise” maſjā :

ar peehſtiſchanu pa paſtu:		kantori un pilſehtas iſdal. weetās nonemot:	
par 1 g.	3 r. 80 f.	par 1 g.	3 r. — f.
„ 1/2 „	2 „ — „	„ 1/2 „	1 „ 60 „
„ 1/4 „	1 „ 10 „	„ 1/4 „	— „ 85 „
„ 1 m.	— „ 45 „	„ 1 m.	— „ 30 „
peeſ. pilſehta un ahrpus dal. weetās			
		uſ ahrſemem:	
par 1 g.	3 r. 60 f.	par 1 g.	6 r. 20 „
„ 1/2 „	1 „ 85 „	„ 1/2 „	3 „ 20 „
„ 1/4 „	— „ 95 „	„ 1/4 „	1 „ 70 „
„ 1 m.	— „ 35 „		

Numurs maſjā 3 kap.

Sludinajumi: preeſchpuſē un tekſtā 15 kap., ſludinajumu dalā 8 kap par ſihku druktas rindinu waj tās telpu.

Parauga numurus iſſuhta par brihwu. Uſ parahdu awiſl neiſſuhta.

„**Jaunās Awises**” redakzija un kantoris: **Wentſpiki, Ganibu eelā, Ahbela n. Nr. 1.**

Naudas ſuhtijumi adreſejami: Конторъ газеты „Jaunā Awise”, г. Виндава, Курл. губ. **Sabeedriba „Wenta”**

Lauſſaimneezības un ruhpnneezības iſſtahde

Kuldigā, 1885. gadā.

Kuldigā, 1911. gadā.

J. Gawronska

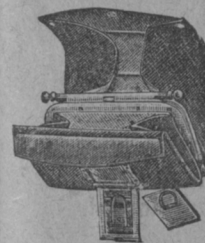
kautſchuka ſchtempelu ſabrīka un graweſchanas eeſtahde Kuldigā (Kurfemē).

Lehtakais ſeegetu un ſchtempelu awots. Beſ tam wehl pee- dahwā: ſchablonus welas eeſihmeſchana, krahſu ſchtempe- lus, durwju un kapu uſrakſtus (grawetus miſina platēſ waj ari emaljetus. — Schtempelu parauga grahmatinu dabū katrs par brihwu.

Kautſchuka monogrami papira, kuweru un :: karſchu apdruckaſchana

ſchee monogrami ſewiſhki nepeezeeſchami katrā ſaimneezībā **welas eeſihmeſchana**. Paſtelletajeem winus dod glihtā ſkaiſti emaljeta metala bundſchīnā, kurā ſatur ſewi kmiſku peemehrzetu, neiſſchuh- ſtoſchu kīſeni drukaſchana. ſchās bundſchinas ir loti ehrtas preeſch neſaſchanas kabatā. Monogramus pagatavo tikai no dimeem bu teem pehž latinu, frantiſchu waj wahžu alfabeta. **Maſjā 25 kap.**

Keiſara portmonejuſ! weenga- bala, ih-

ſtas roku waj juhts ahdas beſ ſchuwan, ar aif- taiſamo naudas maſu un ſtipru jaunſudraba aiſſlehdſamo ſchtempeli, maſjā ar peehſtiſchanu **tikai 2.50 f.** (uſ pehžmaſju 10 f. dahrgaki) eeſkaitot ſchtempeli ar iſwehlamo tekſtu, pudeliti ſchtempelu krahſas un pindſeli. Loti patihkami, kad weenmehr klaht **ſchtempeli ar adreſi,**

zaur fo war apſchtempelēt wehſtules, kuwerus, kartes u. t. t. Par lehtu maſju apgahdajams teeſcham kaſ labſ, krahſchus, freetis un praktiſks. Luhds paſtellet weenreiſ taiſni no manſ.

Kanzleju un skolas peederumi.

Rakstams papirs,
wehstulu papirs un
kuveri wišadās krahsās,
luffus papirs, sīhda-
un kreppapirs.

Tintes, sīhmuti,
rakstamas spalwas.

Wehstulu jeb past-
papirs ar furu katru wahr-
du wirsi.

Tschetu grahmatas
un bloki.

Vinjali un sīhmejamee
daikti.

Burtņizas un
glijtrakstīšanas
(kaligrafijas) burtņizas
u. t. t.

Pastahwigi papildinadams jaunato,

skatu karschu

bagatigo krahsjumi, peedahwaju :

dsimšanas un wahrda deenas kartes, Geshwehtīšanas de-
nas kartes. Karsu kartes. Skaitnuku kartes, karschu jērijas,
mihlestības skatu kartes, skatu kartes ar pantineem, kartes
jamihlejuschamees pahrischeem.

Humoristiskas kartes

preeksch smeeschanās lihdsj wehderu tureschanai u. t. t.

Fotografiju un poesiju albumi.

Marmora rakstamee peederumi, marmora lukturi, mapes,
pastkarschu albumi u. t. t., u. t. t., u. t. t.

Rotalu leetas behrneem,

kā: sirgi, gowis, putni, behrnu harmonikas, „Ritich-Ratich“
spehle, „Zirka“ spehle. Daschadi ziti laika kawekli peeaugu-
scheem; kā: loto, schachspehle, daschadi usjautrinajumi.

Ugunoschanas peederumi.

J. Gawronsky, Ruldigā.